

BEPERKT TOEZICHTSONDERZOEK

BEPERKT TOEZICHTRAPPORT DOOR HET
CONTROLEORGAAN OP DE POLITIONELE
INFORMATIE IN HET RAAM VAN ZIJN CONTROLE- EN
TOEZICHTSBEVOEGDHEDEN N.A.V. DE
VERWERKINGEN IN DE ANG VAN INBREUKEN
BEGAAN DOOR LEDEN VAN DE GEÏNTEGREERDE
POLITIE

RAPPORT

Referte: DIO23001

**CONTROLEORGAAN OP DE
POLITIONELE INFORMATIE**

0	Inhoud	
1	INLEIDING	4
1.1	De bevoegdheden van het Controleorgaan op de politionele informatie	5
2	OPZET VAN HET TOEZICHT EN METHODOLOGIE	6
3	JURIDISCH KADER.....	6
3.1	De politionele verwerkingen	6
3.1.1	De verwerkingsverantwoordelijke	6
3.1.2	De functioneel beheerder.....	9
3.1.3	De opsteller – onderzoeker	9
3.2	De onrechtmatige raadpleging.....	10
3.2.1	Wettelijke bepalingen	10
3.2.2	Deontologische bepalingen	10
3.2.3	Reglementaire bepalingen	11
3.3	Het niet voeren van de ANG	11
4	BESPREKING VAN DE CASUSSEN	11
4.1	Casus 1 (CON22005): ontbreken van binding feit – persoon bij vaststelling deelname aan een COVID inbreuk.	11
4.1.1	Relaas van de feiten	11
4.1.2	onderzoekshandelingen door het COC	12
4.1.3	Voorlopig besluit van het COC.....	12
4.1.4	Repliek van de betrokken korpschef	12
4.1.5	Verdere onderzoekshandelingen door het COC.....	13
4.1.6	Actualisering van de ANG.....	13
4.2	Casus 2 (E2000002): uitstelgedrag bij het opstellen van een PV en vatting in de ANG n.a.v. aanwijzingen van onrechtmatige raadpleging van zichzelf.....	13
4.2.1	Relaas van de feiten	13
4.2.2	Onderzoekshandelingen door het COC.....	13
4.2.3	Voorlopig besluit van het COC.....	14
4.2.4	Repliek van de betrokken korpschef	14
4.2.5	Verdere onderzoekshandelingen door het COC.....	14
4.2.6	Repliek van de betrokken korpschef	14
4.2.7	Repliek van het COC.....	14
4.2.8	Actualisering van de ANG.....	15
4.3	Casus 3 (DIO22002): uitstelgedrag bij opstellen van een PV n.a.v. aanwijzingen van onrechtmatige raadpleging van een derde persoon, in casu leden en personeelsleden van het Controleorgaan op de politionele informatie	15
4.3.1	Relaas van de feiten	15
4.3.2	Bevoegdheidsdiscussie	15
4.3.3	Gebuurde onderzoeks- en registratietechniek door de politiezone.....	15
4.3.4	Kennisgeving aan de procureur des Konings	16

4.3.5	Kennisgeving afsluiten dossier door korpschef.....	16
4.3.6	Verdere onderzoekshandelingen door het COC.....	16
4.3.7	Actualisering van de ANG voor personeelslid B.....	16
4.4	Casus 4 (E2100002): uitstelgedrag bij het opstellen van een PV en vatting in ANG n.a.v. aanwijzingen van onrechtmatige raadpleging van zichzelf	16
4.4.1	Relaas van de feiten	16
4.4.2	Onderzoekshandelingen door het COC.....	16
4.4.3	Repliek van de betrokken DPO inzake het feit van de klacht	17
4.4.4	Repliek van het COC aan de betrokken DPO inzake het feit van de klacht	17
4.4.5	Afsluitende mail aan de betrokken persoon.....	17
4.4.6	Informereren van de tuchtoverheid van de betrokken persoon.....	17
4.4.7	Repliek van de korpschef van de betrokken persoon	18
4.4.8	Repliek van het COC.....	18
4.4.9	Vraag naar een stand van zaken door het COC	18
4.4.10	Repliek van de korpschef	18
4.4.11	Repliek van het COC.....	18
4.4.12	Actualisering van de ANG.....	19
4.5	Casus 5 (DKL22012): moeilijkheid tot het opstellen van een PV met vatting in de ANG n.a.v. onrechtmatige consultaties van gegevens van derden door het ontbreken van een PV register en dit n.a.v. een klacht.....	19
4.5.1	Relaas van de feiten	19
4.5.2	Onderzoekshandelingen door het COC.....	20
4.5.3	Voorlopig besluit van het COC.....	20
4.5.4	Repliek van de betrokken directeur	20
4.5.5	Vraag naar een stand van zaken door het COC	20
4.5.6	Repliek van de betrokken directeur en actualisering van de ANG.....	20
4.6	Casus 6 (DO220168): consultatie van de eigen gegevens in het raam van de basisopleiding ..	21
4.6.1	Relaas van de feiten	21
4.6.2	Onderzoekshandelingen door het COC.....	21
4.6.3	Actualisering van de ANG.....	21
4.7	Casus 7 (DO220263): zelf opstellen van een PV waarbij ze betrokken partij zijn met inbegrip van consultatie van de eigen gegevens.	22
4.7.1	Relaas van de feiten	22
4.7.2	Onderzoekshandelingen door het COC.....	22
4.7.3	Voorlopig besluit van het COC.....	22
4.7.4	Repliek van de betrokken korpschef	22
4.7.5	Besluit van het COC.....	22
4.8	Casus 8 (DO190348 & E220005): een doelbewuste politiek om strafrechtelijke inbreuken begaan door leden van het eigen korps niet in de ANG te vatten	23
4.8.1.	Relaas van de feiten	23
4.8.2.	Onderzoekshandelingen door het COC.....	23
4.8.3.	Voorlopig besluit van het CO	23

4.8.4.	Repliek van de betrokken korpschef	23
5.	ONDERZOEKSBEVINDINGEN	25
5.1.	Verskil in tijdsduur tussen de onderzoeksdaden van het COC en het gegeven gevolg door GPI. 25	
5.2.	Opstellen van een PV	25
5.3.	Cultuur van 'vanzelfsprekendheid' bij consulteren van persoonsgegevens	25
5.4.	Cultuur van 'vergevingsgezindheid' bij inbreuken van leden GPI	26
5.5.	Toegankelijkheid van PV registers voor bepaalde diensten van de GPI	26
5.6.	Gevoeligheid van gegevens – oneigenlijk gebruik embargo	26
5.7.	Gebruik van eigen gegevens voor didactische doeleinden of technische controle van de goede werking van een applicatie	26
5.8.	Tegelijk slachtoffer van bepaalde strafbare feiten zijn of beweren te zijn en opsteller van het desbetreffende PV zijn gaat in beginsel niet samen	26
6.	AANBEVELINGEN	26

1 INLEIDING

1. Gelet op een reeks van vaststellingen inzake verwerkingen in de ANG¹ van inbreuken begaan door leden van de geïntegreerde politie (GPI²), heeft het Controleorgaan op de politionele informatie ('Controleorgaan' of 'COC'), in zijn hoedanigheid van externe controledienst en bevoegde toezichthoudende autoriteit ten aanzien van de gegevensverwerkingen door de GPI, beslist een samenvattend rapport van een aantal casussen op te maken in het raam van een zgn. 'beperkt toezicht'³. Onderhavig verslag heeft betrekking op de onderzoeksbevindingen van dit beperkt toezicht. De conclusies en aanbevelingen zijn de gevolgen van deze vaststellingen en zijn dientengevolge gericht aan de Ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie zowel als formeel wettelijke verwerkingsverantwoordelijken en als voogdijminsters van de GPI enerzijds als aan de politionele functionele verantwoordelijken op beleidsmatig en operationeel niveau en aan de bevoegde gerechtelijke overheden anderzijds.

¹ Algemene Nationale Gegevensbank. Het is de politionele gegevensbank die de gegevens bedoeld in artikel 44/5 WPA en de informatie bevat die voor het geheel van de politiediensten nodig zijn om hun opdrachten uit te oefenen en die het mogelijk maakt :

1° de personen bedoeld in artikel 44/5 WPA, §§ 1 en 3, te identificeren;
 2° de personen die toegang hebben tot de ANG te identificeren;
 3° de politionele persoonsgegevens en informatie te coördineren en te kruisen;
 4° de antecedenten van bestuurlijke politie en van gerechtelijke politie op nationaal niveau te controleren;
 5° de door de politiediensten uitgevoerde controles te ondersteunen door aan te geven welke maatregelen moeten genomen worden, hetzij op basis van een beslissing van de bevoegde overheden van bestuurlijke of van gerechtelijke politie, hetzij op basis van het bestaan van antecedenten van bestuurlijke of van gerechtelijke politie;
 6° de bepaling en de uitwerking van het politie-en veiligheidsbeleid te ondersteunen.

² Geïntegreerde Politie Police Intégrée.

³ Het COC maakt een onderscheid tussen meerdere vormen van controles of toezicht. Het COC doet ofwel een:

- **Globaal Toezicht:** dit is een controleonderzoek dat gepaard gaat met één of meerdere doorgedreven plaats bezoeken of visitaties waarbij de scope van de controle zeer ruim is.
- **Thematisch Toezicht:** zoals de benaming aangeeft wordt een onderzoek gedaan naar één bepaald thema, waarbij zowel deskresearch als bezoeken ter plaatse mogelijk zijn.
- **Technisch Toezicht:** deze controles beperken zich in hoofdzaak tot nazicht van de wettigheid, volledigheid en correctheid van de vattingen en verwerkingen in de politionele gegevensbanken.
- **Beperkt Toezicht:** deze controles behandelen één of slechts enkele (deel)aspecten van een politionele of niet politionele gegevensverwerking.
- **Internationaal Toezicht:** dit zijn de eventuele Internationale onderzoeken waaraan het COC zijn medewerking verleent.
- **Bijzonder Toezicht:** dit betreft onderzoeken en controles in bijzondere materies, zoals de jaarlijkse controles op de gemeenschappelijke gegevensbanken terrorisme en extremisme.

1.1 De bevoegdheden van het Controleorgaan op de politionele informatie

2. De wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (WGB)⁴ heeft het Controleorgaan hervormd tot onder meer een volwaardige toezichthoudende autoriteit, bovenop de bestaande controlerende bevoegdheden inzake politionele informatiehuishouding zoals voorzien in de Wet van 5 augustus 1992 op het Politieambt (WPA). In artikel 71 § 1 en de titels 2 en 7 WGB worden de opdrachten en de bevoegdheden van het COC omschreven. Daarin wordt tevens verwezen naar de controleopdrachten vervat in de artikelen 44/1 tot en met 44/11/14 WPA inzake de informatiehuishouding van de politiediensten. Op die manier heeft het Controleorgaan een toezichthoudende en een controlerende opdracht. Dit betekent dat, naast privacy en gegevensbescherming, het COC ook aandacht heeft voor elementen als efficiëntie en effectiviteit van de informatiehuishouding en het politieoptreden. Het COC heeft op grond van bovenstaande regelgeving derhalve een algemene toezichtsbevoegdheid op alle operationele en niet operationele (persoons)gegevensverwerkingen door de GPI.

Wat de controleopdracht betreft, is het Controleorgaan belast met de controle van de verwerking van de informatie en de gegevens bedoeld in artikel 44/1 WPA, met inbegrip van deze ingevoegd in de gegevensbanken bedoeld in artikel 44/2 en elke andere opdracht die haar door of krachtens andere wetten wordt verleend.

In dit raam gaat het COC over tot vaststellingen, en kan het overgaan tot vragen, aanbevelingen en/of corrigerende maatregelen (met dwingend karakter) als «*ultimum remedium*» indien het COC inbreuken vaststelt op de toepasselijke regelgeving.

Het Controleorgaan is in het bijzonder belast met de controle van de naleving van de regels inzake de rechtstreekse toegang tot de Algemene Nationale Gegevensbank (ANG) en de rechtstreekse bevraging ervan, alsook van de naleving van de in artikel 44/7, 3^e lid WPA bedoelde verplichting, voor alle leden van de politiediensten, tot voeding van deze gegevensbank.

Het Controleorgaan gaat door middel van onderzoek naar de werking na of de inhoud van de ANG en de procedure voor de verwerking van de daarin bewaarde gegevens en informatie overeenkomen met de artikelen 44/1 tot 44/11/14 WPA en met hun uitvoeringsmaatregelen.

In het raam van het gebruik van niet-zichtbare camera's fungeert het Controleorgaan als een soort "BAM"-commissie⁵. Overeenkomstig 46/6 van de WPA moet elke toestemming en verlenging voor niet-zichtbaar gebruik van camera's in de gevallen bedoeld in artikel 46/4 worden meegedeeld aan het Controleorgaan, behalve wanneer het gebruik van camera's wordt uitgevoerd onder het gezag van een magistraat. Daarbij moet het Controleorgaan onderzoeken of voldaan is aan de voorwaarden voor de beslissing, de verlenging of de uitvoering van de maatregel.

Daarnaast neemt het Controleorgaan kennis van klachten en beslist het over de gegrondheid ervan⁶. De leden en de personeelsleden van het Controleorgaan⁷ beschikken over onderzoeksbevoegdheden en vervolgens kunnen, naast verzoeken en aanbevelingen, door het directiecomité van het COC ook corrigerende maatregelen worden genomen⁸.

Het Controleorgaan is, ten aanzien van de politiediensten, de Algemene Inspectie van de federale politie en lokale politie (afgekort 'AIG') zoals bedoeld in de wet van 15 mei 2007 "op de Algemene Inspectie en houdende diverse bepalingen betreffende de rechtspositie van sommige leden van de politiediensten" en de Passagiersinformatie-eenheid (hierna afgekort 'BELPIU') bedoeld in Hoofdstuk 7 van de wet van 25 december 2016 "betreffende de verwerking van

⁴ BS, 5 september 2018. Deze wet bevat tevens bepalingen die uitvoering geven aan Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van de Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming), hierna de AVG, en de Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad (hierna de Richtlijn politie-justitie of *LED (Law Enforcement Directive)*).

⁵ BAM staat voor 'Bijzondere Administratieve Methoden'.

⁶ Art. 240, 4° WGB.

⁷ Met name de personeelsleden van de Dienst Onderzoeken / Service d'Enquête (DOSE) en het secretariaat, zijnde juristen en ICT-deskundigen.

⁸ Art. 244 (onderzoeksbevoegdheden voor leden en personeelsleden) en 247 WGB (corrigerende maatregelen te nemen door het directiecomité (DIRCOM) van het COC).

passagiersgegevens" tevens belast met het toezicht op de toepassing van Titel 2 van de WGB en/of de verwerking van persoonsgegevens zoals bedoeld in de artikelen 44/1 tot 44/11/14 van de wet op het politieambt en/of elke andere opdracht die haar krachtens of door andere wetten wordt verleend⁹.

Het Controleorgaan is ingevolge artikel 281, § 4, van de algemene wet van 18 juli 1977 "*inzake douane en accijnzen*", zoals gewijzigd door de wet van 2 mei 2019 "*tot wijziging van diverse bepalingen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens*" ten aanzien van de Dienst Geschillen van de Algemene Administratie van Douane en Accijnzen bevoegd in het kader van de vorderingen gericht aan de BELPIU in fiscale materies.

Het COC is tot slot ook belast, in het kader van de dataretentie wetgeving, op grond van artikel 126/3 §1, 8^e lid van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie (hierna afgekort 'WEC')¹⁰, met de (al dan niet) validatie van de statistieken met betrekking tot het aantal strafbare feiten en de bewaringstermijn voor elk gerechtelijk arrondissement en elke politiezone in het kader waarvan het al zijn bevoegdheden uitoefent die hem zijn toegekend in titel 7 WGB. Het is daarnaast ook nog belast, in toepassing van artikel 42 § 3, 2de en 3de lid WPA met de controle van de vorderingen van de Cel Vermiste Personen van de federale politie tot opvraging van de gegevens met betrekking tot de elektronische communicatie betreffende de vermiste persoon.

Tegen bepaalde beslissingen van het Controleorgaan staat binnen de dertig dagen een jurisdictioneel beroep open bij het Hof van Beroep van de woonplaats of de zetel van de eiser, die de zaak behandelt zoals in kort geding overeenkomstig de artikelen 1038, 1040 en 1041 van het Gerechtelijk Wetboek¹¹.

2 OPZET VAN HET TOEZICHT EN METHODOLOGIE

3. Het opzet van dit rapport is het detecteren en bespreken van regelmatig voorkomende problematische mechanismen en handelingen door (leden van) de GPI, aan de hand van de bespreking van acht (gepseudonimiseerde) casussen¹² tegen de achtergrond van het toepasselijk juridisch kader, zonder daarbij exhaustief te kunnen zijn.

3 JURIDISCH KADER

3.1 De politionele verwerkingen

3.1.1 De verwerkingsverantwoordelijke

4. De persoonsgegevens worden verwerkt onder de verantwoordelijkheid van de verwerkingsverantwoordelijke. Dit is de bevoegde overheid die, alleen of samen met andere, de doeleinden van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt. Wanneer de doeleinden van en de middelen voor die verwerking door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie zijn bepaald, is de verwerkingsverantwoordelijke de entiteit die door of krachtens de wet, het decreet of de ordonnantie als de verwerkingsverantwoordelijke wordt aangewezen¹³.

5. Onder persoonsgegeven verstaan we: alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon, hierna genoemd "de betrokkene"; als identificeerbaar wordt beschouwd een natuurlijke persoon die direct of indirect kan worden geïdentificeerd, met name aan de hand van een identificatiemiddel zoals een naam, een identificatienummer, locatiegegevens, een online identificatiemiddel of van één of meer elementen die kenmerkend zijn voor de fysieke, fysiologische, genetische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit van die natuurlijke persoon.

6. Onder verwerking verstaan we: een bewerking of een geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of een geheel van persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés, zoals het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, bekendmaking

⁹ Artikel 71 §1, derde lid juncto 236 § 3 WGB.

¹⁰ Zoals gewijzigd door de wet van 20 juli 2022 betreffende het verzamelen en het bewaren van de identificatiegegevens en van metagegevens in de sector van de elektronische communicatie en de verstrekking ervan aan de autoriteiten (*BS* van 8 augustus 2022).

¹¹ Art. 248 WGB.

¹² Art 198 WGB bij een verwerking van gegevens met het oog op wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden, gebaseerd op een gegevensverzameling bij de betrokkene, gaat de verwerkingsverantwoordelijke over tot de anonimisering of pseudonimisering van de gegevens na de verzameling ervan.

¹³ Artikel 26 8°, WGB.

door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, wissen of vernietigen van gegevens.

7. De notie 'verwerkingsverantwoordelijke' dient begrepen te worden als een functioneel begrip, bedoeld om verantwoordelijkheden te leggen op de plaats waar de feitelijke invloed ligt¹⁴. Concreet betekent dit dat de entiteit die beslist over het 'hoe' en het 'wat' van de gegevensverwerking de verwerkingsverantwoordelijke zal zijn, onafhankelijk van de status, de positie of het statuut die deze entiteit binnen diens organisatie is toebedeeld. De bevoegdheid om "vast te stellen" kan weliswaar specifiek bij wet geregeld zijn, maar blijkt daarnaast ook uit de bevoegdheden die aan een bepaalde entiteit worden toebedeeld of nog, uit een analyse van de (concrete) feiten en omstandigheden. Om te bepalen wie de verwerkingsverantwoordelijke is, wordt soms aangeknoopt bij de overheid die het gezag over de politie heeft. Het gezag over de politie komt in diverse wettelijke bepalingen aan bod.

In casu voorziet de wet WPA in artikel 44/4 uitdrukkelijk dat voor de verwerking van persoonsgegevens en informatie bedoeld in artikel 44/1 met inbegrip van deze ingevoegd in de Algemene Nationale Gegevensbank (ANG) en de basisgegevensbanken, voor wat betreft bestuurlijke politie, de verwerkingsverantwoordelijke de minister van Binnenlandse Zaken is. Voor de verwerking van deze persoonsgegevens en informatie voor wat betreft gerechtelijke politie, is de verwerkingsverantwoordelijke de minister van Justitie. Met andere woorden, de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie zijn in die zin de finale formele verwerkingsverantwoordelijken doordat zij de eindverantwoordelijkheid dragen. Voor wat betreft de bijzondere gegevensbanken zijn de (formele) verwerkingsverantwoordelijken de korpschefs, de commissaris-generaal, de directeurs-generaal of de directeurs die de doeleinden van en de middelen voor deze bijzondere gegevensbanken hebben bepaald.

Voor de uitvoering van de opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie kunnen de ministers van Binnenlandse Zaken en van Justitie, gezamenlijk indien het gaat om middelen gewijd aan de verwezenlijking van doeleinden van bestuurlijke en gerechtelijke politie, of elk afzonderlijk indien het gaat om exclusieve doeleinden, technische gegevensbanken creëren zoals bedoeld in artikel 44/2 § 3 WPA waarvan zij de verantwoordelijke(n) voor de verwerking worden¹⁵.

Voor de uitvoering van de opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie kan de korpschef van een lokale politiezone technische gegevensbanken, zoals bedoeld in artikel 44/2 § 3 creëren, waarvan hij de verantwoordelijke voor de verwerking wordt.

Artikel 44/2 §3 WPA stelt dat een technische gegevensbank enkel kan worden gecreëerd ingevolge het gebruik van:

1. intelligente camera's voor de automatische nummerplaatherkenning;
2. intelligente systemen voor de automatische nummerplaatherkenning.

De politierechtelijke gezagsverhoudingen zijn op vlak van het gegevensbeschermingsrecht echter niet van doorslaggevend belang om te bepalen wie de verwerkingsverantwoordelijke is. Vanuit gegevensbeschermingsrechtelijk oogpunt staat namelijk de vraag centraal hoe gedetailleerd de betrokken partijen de doelen en middelen vaststellen om vervolgens te kunnen bepalen wie de verwerkingsverantwoordelijke is. Het concept van de geïntegreerde politiedienst gestructureerd op twee niveaus¹⁶ voorziet een lokaal niveau op het niveau van de politiezone en een federaal niveau. Deze twee niveaus zijn autonoom en hangen af van verschillende overheden, maar tussen beide niveaus is een performante, functionele band ingesteld of zou moeten worden ingesteld. De ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie dragen weliswaar de formele eindverantwoordelijkheid, doch beschouwen de politiediensten, op federaal en lokaal niveau, als 'operationeel' (of 'functioneel') verwerkingsverantwoordelijke, omdat zij *de facto* (een doorslaggevende) invloed hebben op en meester zijn over de daadwerkelijke en effectieve verwerking (zoals hoger en in artikel 26, 2° WGB gedefinieerd) van de persoonsgegevens.

¹⁴ Cf. Advies 1/2010 over de begrippen "voor de verwerking verantwoordelijke" en "verwerker", https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2010/wp169_nl.pdf, p.12.

¹⁵ Art 44/11/3sexies WPA.

¹⁶ Wetsvoorstel tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, toelichting, *Parl. Doc.*, Kamer, gewone zitting 1997-1998, n 1676/1 p. 4 ev.

Een essentieel element van het concept van een geïntegreerde politiedienst is uiteraard ook een geïntegreerde verwerking van de politionele informatie en persoonsgegevens, gekoppeld aan een geschikte verbindingsstructuur op het gerechtelijke arrondissementeel niveau¹⁷.

De structuren en de mechanismes van de GPI, zoals opgenomen in de WGP¹⁸, materialiseren het functionele karakter van het begrip 'operationeel (of functioneel) verwerkingsverantwoordelijke' door de rollen en bevoegdheden van met name:

- de commissaris generaal op het vlak van de optimale geïntegreerde werking van de twee politie-componenten, in het bijzonder door toe te zien op de uitvoering van de steunopdrachten, het overleg en de coördinatie met de lokale politie;
- de algemene directie van het middelenbeheer en de informatie, die belast is met de opdrachten van vergaring en exploitatie van de operationele politionele informatie en die bijdraagt tot een optimale geïntegreerde werking;
- de algemene directie bestuurlijke politie, die belast is met gespecialiseerde en bovenlokale opdrachten van bestuurlijke politie en, in dat raam, met steunopdrachten aan de politieoverheden en aan de diensten van de geïntegreerde politie en die bijdraagt tot de exploitatie van de politionele informatie die noodzakelijk is voor de opdrachten van de geïntegreerde politie;
- de algemene directie gerechtelijke politie die belast is met gespecialiseerde en bovenlokale opdrachten van gerechtelijke politie en, in dat raam, met steunopdrachten aan de politieoverheden en aan de diensten van de geïntegreerde politie en die bijdraagt tot de exploitatie van de politionele informatie die noodzakelijk is voor de opdrachten van de geïntegreerde politie;
- de bestuurlijke directeur-coördinator die instaat voor het beheer van de communicatie- en informatiedienst van het arrondissement (CIC), evenals het functioneel gezag op de informatie van bestuurlijke politie en zijn activiteiten afstemt op die van de gerechtelijk directeur;
- de gerechtelijke directeur, die instaat voor het functioneel gezag op de gerechtelijke informatie, zijn activiteiten afstemt op die van de bestuurlijke directeur-coördinator en de opdrachten van gerechtelijke politie coördineert met de lokale politie, evenals de ondersteuning van de lokale opsporingsdiensten;
- de communicatie- en informatiedienst van het arrondissement, die, in het ambtsgebied waarvoor hij bevoegd is, een ondersteunende rol vervult bij de verwerking en het beheer van informatie, en zijn opdrachten ten behoeve van zowel de federale politie als de lokale politie en dit op basis van onder meer de MFO6¹⁹;
- de korpschef van de lokale politie, die zich laat bijstaan door een of meerdere functioneel beheerders en dit conform de bepalingen van de PLP5 *bis*²⁰ en de MFO3²¹.

De verwerkingsverantwoordelijke moet de passende technische en organisatorische maatregelen nemen om de beginselen van de verwerking²² te eerbiedigen. Zo ziet de verwerkingsverantwoordelijke erop toe dat de persoonsgegevens:

1. rechtmatig en eerlijk verwerkt worden;
2. voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en legitieme doeleinden worden verzameld en niet op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt;
3. toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn in verhouding tot de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt;
4. juist zijn en zo nodig geactualiseerd worden; alle redelijke maatregelen worden genomen om de persoonsgegevens die, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt, onjuist zijn, onverwijld te wissen of te rectificeren;
5. bewaard worden in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen niet langer te identificeren dan noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt;

¹⁷ Of, nog preciezer, op het niveau van de gebiedsomschrijving van de directeur-coördinator van de federale politie.

¹⁸ Wet op de Geïntegreerde Politie.

¹⁹ Gemeenschappelijke en dwingende richtlijn MFO 6 van de ministers van Justitie en Binnenlandse zaken van 9 januari 2003 "betreffende de werking en organisatie van de arrondissementele informatiekruispunten" (AIK).

²⁰ Ministeriële omzendbrief PLP 5 *bis* van 15 mei 2007 betreffende de verwerking van informatie van gerechtelijke en bestuurlijke politie

²¹ Gemeenschappelijke richtlijn MFO-3 van de Minister van Justitie en Binnenlandse Zaken betreffende het informatiebeheer inzake gerechtelijke en bestuurlijke politie, *B.S.* 18 juni 2002, 27816

²² Artikelen 28 t.e.m. 35 WGB.

6. met gebruikmaking van passende technische of organisatorische maatregelen op een dusdanige manier verwerkt worden dat de beveiliging ervan gewaarborgd is, en dat zij onder meer beschermd zijn tegen ongeoorloofde of onrechtmatige verwerking en tegen onopzettelijk verlies, vernietiging of beschadiging.

De verwerkingsverantwoordelijke moet kunnen aantonen dat de verwerking in overeenstemming met de wet wordt uitgevoerd²³ en hij waakt over de kwaliteit van de gegevens die ter beschikking worden gesteld²⁴. Met andere woorden, de verwerkingsverantwoordelijke wacht niet (reactief af) op een vraag tot toegang (met daaraan al dan niet gekoppeld een verzoek tot wissing of rectificatie) van een betrokken persoon alvorens deze beginselen toe te passen, doch past deze permanent en proactief toe.

De verwerkingsverantwoordelijke ziet erop toe dat eenieder die onder zijn gezag handelt en toegang heeft tot persoonsgegevens, deze uitsluitend verwerkt in opdracht van de verwerkingsverantwoordelijke, of krachtens de wet, het decreet, de ordonnantie, de Europese regelgeving of de internationale overeenkomst. De toegang is met andere woorden beperkt tot die gegevens die voor de personen die handelen onder het gezag van de verwerkingsverantwoordelijke nodig zijn voor het uitoefenen van hun functie of die (persoons)gegevens die noodzakelijk zijn voor de behoeften van de dienst. Geen enkele raadpleging van de politionele gegevensbanken mag uitgevoerd worden buiten de uitoefening van de politieopdrachten, *a fortiori* voor persoonlijke (private) doeleinden.

3.1.2 De functioneel beheerder

8. Elke dienst²⁵ moet beschikken over een 'functioneel beheerder' van de informatie. Hij waakt over het goed en wetsconform functioneren van de informatiestroom. De functioneel beheerder draagt bij tot de organisatie van de operationele politionele informatiestromen overeenkomstig de vigerende richtlijnen²⁶, waaronder de MFO3, en dit met het oog op een efficiënte werking van deze informatiestromen. Hij staat tevens de verwerkingsverantwoordelijke en de *DPO*²⁷ (functionaris voor gegevensbescherming) bij met technische en functionele raadgevingen betreffende het informatiebeheer, alsmede met het toezicht op de gebruikte systemen²⁸. De functioneel beheerder kan ook fungeren als bevoorrecht contactpunt met andere partners die deel uitmaken van de functionele keten van het informatiebeheer binnen de GPI. In het bijzonder ziet hij toe op de kwaliteitscontrole van de operationele politionele informatiestromen.

3.1.3 De opsteller – onderzoeker

9. De taken van de opsteller maken het voorwerp van de ministeriële richtlijn MFO-3, in het bijzonder de (niet openbaar gemaakte) fiches B01²⁹, B31³⁰, C03³¹ en D31³². Het spreekt vanzelf dat, binnen het geheel van het politioneel informatiebeheer, reeds bij de kennisname van de informatie en de eventuele redactie van de processen-verbaal en de informatierapporten, de opsteller rekening dient te houden met en zich laat leiden door de algemene beginselen van het gegevensbeschermingsrecht³³.

De taken van de onderzoeker op het vlak van het politioneel informatiebeheer, alsmede de informatiestromen voortvloeiende uit de gestelde onderzoekshandelingen, sluiten aan bij de taken van de opsteller. Bijkomend dient de onderzoeker rekening te houden met de bepalingen van de fiche C13³⁴.

²³ Art 29 § 5 WGB.

²⁴ Art. 32 WGB; Art 44/5 §6, 44/7 en 44/11/1 WPA.

²⁵ (niet openbaar) Gemeenschappelijke richtlijn MFO-3 van 14-06-2002 van de Ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken betreffende het informatiebeheer inzake gerechtelijke en bestuurlijke politie, fiche C03.

²⁶ Omzendbrief PLP5 *bis* betreffende de verwerkingen van de informatie van gerechtelijke en bestuurlijke politie – functioneel en technisch beheer in de politiezone, *B.S.*, 15-05-2007.

²⁷ Data Protection Officer.

²⁸ PLP 5 *bis*, *ibid*.

²⁹ (niet openbaar) Fiche MFO-3 boek 1 betreffende het opstellen van processen-verbaal.

³⁰ (niet openbaar) Fiche MFO-3 boek 1 betreffende het opstellen van gerechtelijke informatie-rapporten.

³¹ (niet openbaar) Fiche MFO-3 boek 1 betreffende de verwerking van de in de ANG te registreren informatie.

³² (niet openbaar) Fiche MFO-3 boek 1 betreffende de structuur en inhoud van de ANG-Centraal

³³ Art 28 WGB en art. 44/1 en 44/3 WPA.

³⁴ (niet openbaar) Fiche MFO-3 boek 1 betreffende de coördinatie van de onderzoeken.

Uit een samenlezing van de basisbeginselen van art. 28 WGB en de artikelen 44/5 §6, 44/9 §2 WPA, art 646 Sv., (de niet openbaar gemaakte) MFO-3 fiche C13 en de MFO-6, derde basisfunctionaliteit AIK, volgt dat entiteiten die het voorwerp uitmaken van een opsporings- of gerechtelijk onderzoek binnen de fenomenen opgenomen in de bijlage 1 aan de fiche C13, voorzien moeten worden van het DOS³⁵ label, dat de (politie) stand van zaken van het onderzoek weergeeft. Bovendien dient de weergave van het onderzoek middels het DOS label voortdurend geactualiseerd te worden. Een DOS wordt afgesloten op het moment dat er geen politieonderzoeksopdrachten meer bevolen werden en de politie door de bevoegde magistraat werd ingelicht over het einde van het opsporings- of gerechtelijk onderzoek waarop de DOS betrekking heeft. De aldus afgesloten DOS moet een beeld geven van het finale resultaat van het onderzoek op het vlak van de onderzochte entiteiten en in relatie tot de onderzochte feiten, met inbegrip van de toestand en dit tot na de afsluiting van dat onderzoek (eventueel na uitputting van alle rechtsmiddelen). Entiteiten waarvoor geen registratiecriterium kon worden aangetoond in relatie tot de onderzochte concrete feiten dienen onherroepelijk te worden gewist van de DOS.

3.2 De onrechtmatige raadpleging

3.2.1 Wettelijke bepalingen

10. Het onwettig gebruik van persoonsgegevens wordt gesanctioneerd door de volgende wettelijke bepalingen:

- art. 221, 1° en 2° WGB;
- art. 151 Sw., zijnde elke andere daad van willekeur die inbreuk maakt op door de Grondwet gewaarborgde vrijheden en rechten en die bevolen of uitgevoerd wordt door een openbaar officier of ambtenaar, door een drager of agent van het openbaar gezag of van de openbare macht; in de context van dit rapport aan de orde door bijvoorbeeld de volgende verboden handelingen:
 - het meedelen van gegevens van het RRN aan personen die niet gemachtigd zijn om die informatiegegevens te ontvangen of het gebruiken van deze gegevens voor andere doeleinden dan voor de uitoefening van de opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie, zoals bedoeld in de artikelen 14 en 15 WPA: art 5 §3 WRR³⁶;
 - het meedelen van het rijksregisternummer aan personen die niet gemachtigd zijn om dat nummer te ontvangen of dat het nummer gebruikt voor andere doeleinden dan voor de uitoefening van opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie zoals bedoeld in de artikelen 14 en 15 WPA: art 8 §6 WRR;
 - het gebruik van het rijksregisternummer voor andere doeleinden dan waarvoor de machtiging werd afgeleverd: art 8 §8 WRR;
- art. 3 Tuchtwet³⁷: elke handeling of gedraging, zelfs buiten de uitoefening van het ambt, die een tekortkoming aan de beroepsplichten uitmaakt of die van aard is de waardigheid van het ambt in het gedrang te brengen, is een tuchtvergriep en kan aanleiding geven tot het opleggen van een tuchtstraf: art 3 Tuchtwet³⁸

3.2.2 Deontologische bepalingen

11. De volgende punten uit de deontologische code van de politiediensten³⁹ hebben betrekking op de problematiek van de verwerkingen van persoonsgegevens door de GPI:

- onpartijdigheid: het niet zelf afhandelen van een zaak waarbij hun onpartijdigheid ter discussie kan worden gesteld door personeelsleden GPI die persoonlijk betrokken zijn: punt 23 deontologische code;

³⁵ DOS staat voor de onderzoeksfiche. Het is een document dat wordt opgesteld en geactualiseerd n.a.v. de opstart en het verloop van een strafrechtelijk vooronderzoek en aanleiding geeft tot een vattning in de ANG met het oog op de coördinatie van de onderzoeken. Aldus kan de gebruiker vaststellen of er andere politie-eenheden op eenzelfde entiteit aan het werken zijn of kan een consultatie van entiteiten die deel uitmaken van het onderzoek genoteerd worden aan de onderzoekseenheid, in geval het onderzoek onder een beperkende gebruikerscode staat en al dan niet volledig consulteerbaar is in de ANG.

³⁶ Wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen.

³⁷ Wet van 13 mei 1999 houdende het tuchtstatuut van de personeelsleden van de politiediensten.

³⁸ Eén en ander moet ook samen gelezen worden met art. 123 van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus (WGP): *"De politieambtenaren dragen te allen tijde en in alle omstandigheden bij tot de bescherming van de medeburgers en tot de bijstand die deze laatsten mogen verwachten, alsook, wanneer de omstandigheden het vereisen, tot het doen naleven van de wet en tot het behoud van de openbare orde.*

Zij nemen de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden in acht en verbinden zich ertoe die te doen naleven".

³⁹ Koninklijk besluit van 10 mei 2006. houdende vaststelling van de deontologische code van de politiediensten.

- het naleven van de door de Grondwet gewaarborgde rechten en vrijheden – bevelen noch uitvoeren van enige daad van willekeur: punt 46 deontologische code;
- eerbied voor de persoonlijke levenssfeer – de leden GPI onthouden zich van misplaatste nieuwsgierigheid en van indiscretie, zowel bij het verzamelen van informatie van persoonlijke aard, dit wil zeggen met betrekking tot een geïdentificeerde of identificeerbare persoon, als bij de verschillende al dan niet geautomatiseerde verwerkingsprocédés, de raadpleging, de exploitatie en de onthulling ervan: punt 54 deontologische code;
- verzamelen – verwerken – verspreiden conform de WGB – ANG ambtshalve voeden: punt 55 deontologische code;
- beroepsgeheim – evaluatie – actualisatie – wissing of archivering van gegevens: punt 56 deontologische code.

3.2.3 Reglementaire bepalingen

12. In navolging van artikel 44/4 § 2, 3de lid WPA stelt de permanente nota CG-2021/4833⁴⁰ d.d. 08-09-2021 onder punt 6 dat het verplicht is om een reden van raadpleging in te geven zodat het bij een latere controle mogelijk is om na te gaan wat de motivering was voor het raadplegen van een entiteit.

3.3 Het niet voeden van de ANG

13. Het artikel 44/11/1 WPA legt een strafbaarstelling op aan elk lid van de politiediensten dat:

- ofwel willens en wetens persoonsgegevens of informatie achterhoudt die van belang zijn voor de uitoefening van de strafvordering of persoonsgegevens of informatie van bestuurlijke politie die aanleiding kunnen geven tot het nemen van maatregelen die noodzakelijk zijn voor de bescherming van personen, van de openbare veiligheid of van de openbare gezondheid;
- ofwel willens en wetens nalaat de ANG te voeden overeenkomstig artikel 44/7 WPA.

Vanuit de logica⁴¹ van de wetgever op het vlak van een maximale en gestructureerde politionele informatiedoorstroming en de functionele verdeling van het werk, moet elk lid van de GPI op zijn niveau deelnemen aan deze verdeling en zorg dragen voor correcte verspreiding van de informatie en moet elke nalatigheid gesanctioneerd worden. Als een personeelslid dat, op basis van de artikelen 44/2 en 44/11/2 gehouden is om de naar aanleiding van de uitoefening van zijn operationele opdrachten ingewonnen informatie in te schrijven in een basisgegevensbank, dit nalaat of daarin op welke wijze dan ook, tekort schiet, kan hij volgens die logica met andere woorden eveneens gesanctioneerd worden.

4 BESPREKING VAN DE CASUSSEN

4.1 Casus 1 (CON22005): ontbreken van binding feit – persoon bij vaststelling deelname aan een COVID inbreuk.

4.1.1 Relas van de feiten

14. Het Controleorgaan op de politionele informatie (COC) ontving via zijn website een verzoek tot onrechtstreekse toegang van een lid GPI. Betrokkene had in zijn hoedanigheid van politie-inspecteur deelgenomen aan een 'lockdownfeestje' in een politiecommissariaat. De feiten werden door de hiërarchie ontdekt via een publicatie op sociale media. Ingevolge de redactie van een PV met parketcode 62⁴²te zijner laste, werd door het parket een minnelijke schikking voorgesteld en kreeg betrokkene naar eigen zeggen een tuchtsanctie opgelegd.

Betrokkene wenst zijn rechten van onrechtstreekse toegang uit te oefenen en had graag het bewuste PV geschrapt willen zien uit de ANG omdat dit mogelijk zijn verdere carrière zou kunnen schaden.

⁴⁰ Richtlijn betreffende de motivering van de raadplegingen van de politionele gegevensbanken en de gegevensbanken waartoe de politiediensten toegang hebben in het raam van de uitvoering van de opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie.

⁴¹ Wetsontwerp tot wijziging van de wet op het politieambt, de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens en het wetboek van strafvordering, *Doc. Parl.* 53-3105, P. 45-46.

⁴² Bijzondere wet: volksgezondheid.

4.1.2 onderzoekshandelingen door het COC

15. Het COC verrichtte de volgende onderzoekshandelingen:

- nazicht ANG op basis van het PV nummer.
 - Het PV nummer is gekend ANG, doch er is geen binding met een persoon.
 - De inhoud van het PV is beschikbaar middels een pdf bestand. In een navolgend PV staan de namen van de andere aanwezigen op het lockdownfeestje vermeld;
- *prima facie* opzoeking van een aantal van de in het verhoor vermelde aanwezigen – tevens politieambtenaar. Geen van de opgezochte personen - politieambtenaren – blijken gekend in de ANG, laat staan gelinkt aan bovenvermelde feiten;
- opvraging in de ANG van alle COVID-19 inbreuken – betichtingsaanwijzer (AFE) met code 62 – voor het betrokken gerechtelijk arrondissement en selectie op de feiten van de betrokken politiezone voor de van toepassing zijnde periode, met name de tijdsspanne die de kwestieuze feiten omvat en die in aanmerking lijken te komen, om nazicht te doen naar de uniformiteit inzake de behandeling van ‘processen-verbaal inzake het naleven van de COVID maatregelen’;
- analyse van deze feiten:
 - voor de genoemde periode waren er in totaal 86 aanvankelijke processen-verbaal gelinkt aan het AFE 62;
 - een opzoeking van de eerste 13 feiten toonde aan, dat er telkens een persoon werd gekoppeld in de ANG. Het ging om personen die geen politieambtenaar zijn;
 - een opzoeking aan de hand van de proces-verbaal nummers voorafgaand aan en volgend op het kwestieuze PV toonde de aanwezigheid aan van in totaal 14 processen-verbaal in deze lijst van 86 aanvankelijke PV die betrekking hadden op de feiten in het politicommissariaat.

4.1.3 Voorlopig besluit van het COC

16. De betrokken korpschef werd aangeschreven met het voorlopig besluit van het COC, met name dat de aangetroffen systematiek er zou op kunnen wijzen dat er doelbewust een ongelijke verwerking heeft plaatsgevonden met betrekking tot de persoonsgegevens, afhankelijk van de hoedanigheid van de verdachte, waarbij politieambtenaren bewust systematisch uit de ANG werden gehouden.

De vaststellingen van ongelijke behandeling tussen personen die de hoedanigheid hebben van politieambtenaar en de personen die deze hoedanigheid niet hebben, is evident strijdig met het gelijkheidsbeginsel op het vlak van de verwerkingen in de ANG, zeker binnen een context waarbij, tot op heden, nog steeds persoonsgegevens worden verwerkt in de ANG van betrokkenen, waarvan het COVID-19 PV werd geseponeerd ingevolge een reden uit de COL 16/2014⁴³. Mogelijk maakt deze handelswijze ook het voorwerp uit van het misdrijf omschreven in artikel 44/11/1 WPA, met name het wetens en willens nalaten van het voeden van de ANG.

4.1.4 Repliek van de betrokken korpschef

17. De betrokken korpschef repliceert na twee maanden met inbegrip van twee vragen tot ontvangstmelding en een vraag tot stand van zaken door het COC dat:

- de vaststellingen zich beperkten tot een foto op sociale media;
- de processen-verbaal werden opgesteld op instructie van het parket;
- er verhoren hebben plaatsgevonden van de geïdentificeerde betrokkenen;
- allen de kwalificatie van de feiten hebben betwist;
- de navolgende processen-verbaal voor bevoegdheid werden overgemaakt aan het parket;
- er gewacht diende te worden op de reactie van het parket;

⁴³ COL 16/2014 herziene versie van 31 december 2021 van het College van procureurs-generaal bij de hoven van beroep betreffende de afhandeling in strafonderzoeken zonder proces – afhandeling zonder strafvervolgning, buitengerechtelijke afhandeling en ketengerichte afhandeling – verschillende motieven en modaliteiten.

- en dat er bijgevolg geen binding kon gelegd worden tussen de feiten geïdentificeerd in de ANG en de betrokken politieambtenaren.

4.1.5 Verdere onderzoekshandelingen door het COC

18. Aangezien de betrokken korpschef liet verstaan dat er door het parket nog geen gevolg zou gegeven zijn aan de opgestelde COVID processen-verbaal, ging het COC zelf over tot contactname met het betrokken parket, hoewel dat eigenlijk de taak is van de verantwoordelijke registrerende politiezone. Binnen de 24 uur ontving het COC een antwoord van de betrokken procureur des Konings waarbij het COC tot de vaststelling kwam dat 2 van de 14 processen-verbaal zonder gevolg werden gezet wegens "geen misdrijf" en dat voor de 12 andere een voorstel tot betaling van een geldboete (minnelijke schikking) werd aanvaard én betaald door de betrokken politieambtenaren. Deze eindbeslissingen werden door het parket genomen binnen een tijdsperiode van ongeveer zes maanden na afloop van de feiten genomen, op één na, dat pas 11 maanden nadien werd genomen.

19. Gegeven de basisbeginselen van de gegevensverwerkingen en naar analogie van de algemene behandeling van inbreuken inzake de COVID regelgeving zoals actueel nog steeds toegepast binnen de GPI, betekent dit voor het COC dat **alle** personen die het voorwerp uitmaken van een desbetreffend COVID PV dienden gelinkt te worden aan het corresponderende feit in de ANG, met uitzondering van de entiteiten (personen) waarvoor het parket duidelijk heeft geoordeeld dat er geen sprake was van een misdrijf. Het COC bracht de betrokken korpschef op de hoogte van dit standpunt. Er is immers evident geen enkele reden om politieambtenaren die een misdrijf plegen en waarvoor een afdoende registratiegrond bestaat niet behoorlijk en volgens de regels van de kunst te vatten in de ANG.

4.1.6 Actualisering van de ANG

20. Ingevolge de verdere onderzoeksdaden en de repliek van het COC is de betrokken korpschef nog dezelfde week overgegaan tot het actualiseren van de bindingen tussen de betrokken personen – politieambtenaren en de processen-verbaal waarvan sprake in de ANG.

4.2 Casus 2 (E2000002): uitstelgedrag bij het opstellen van een PV en vatting in de ANG n.a.v. aanwijzingen van onrechtmatige raadpleging van zichzelf.

4.2.1 Relas van de feiten

21. Het Controleorgaan op de politionele informatie (COC) ontving via zijn website een verzoek tot onrechtstreekse toegang van een lid GPI. Betrokkene wenste zijn rechten uit te oefenen. Betrokkene leek daarbij goed op de hoogte te zijn van de politionele verwerkingen ten aanzien van zijn persoon in de ANG. Op een vraagstelling daaromtrent door het COC antwoordde betrokkene dat hij zich meende te herinneren dat die informatie hem ter kennis werd gebracht naar aanleiding van een verhoor nopens de desbetreffende feiten enige jaren geleden.

4.2.2 Onderzoekshandelingen door het COC

22. Gegeven de vage uitleg door de betrokkene alsmede de details van de politonele verwerkingen die betrokkene betreffende hemzelf kon geven, ging het COC op basis van de artikelen 236 §3 en 244 §5 WGB ambtshalve over tot een opvraging en analyse van de logbestanden van de ANG containers gerechtelijk en verkeer, alsmede van het RRN⁴⁴, met inbegrip van de geregistreerde redenen van raadpleging. Uit een analyse van deze logbestanden bleek dat betrokkene zichzelf op verschillende data had opgevraagd.

23. Het COC stelde tevens vast dat de verwerkingen in de ANG nopens betrokkene in overeenstemming waren met de artikelen 28 WGB alsmede de artikelen 44/1 e.v. WPA.

⁴⁴ Rijksregister Registre National.

4.2.3 Voorlopig besluit van het COC

24. Naar het oordeel van het COC bleken er afdoende aanwijzingen dat het zou kunnen gaan om inbreuken gedefinieerd in de artikelen 221, 1° en 2° WGB, een inbreuk op artikel 151 van het Strafwetboek en eventueel mogelijks ook een inbreuk op artikel 8 §6 of §8 van de Wet van 08/08/1983 op het RRN.

De korpschef van de betrokken persoon werd aangeschreven en verzocht tot opstellen van een PV inzake deze onrechtmatige raadplegingen indien uit zijn (bijkomend) onderzoek afdoende aanwijzingen van onrechtmatige verwerkingen zouden blijken en tot het inlichten van de bevoegde procureur des Konings op de gebruikelijke wijze.

4.2.4 Replik van de betrokken korpschef

25. De betrokken korpschef ging over tot opstellen van een PV en tot een 'ernstig gesprek' met de betrokken politieambtenaar. Het COC trof bij nazicht in de ANG effectief het PV inderdaad aan, doch (nog) geen binding tussen de betrokken persoon en het PV. Het COC ging ervan uit dat dit zou volgen na de nodige onderzoeksdaden en sloot het dossier af.

4.2.5 Verdere onderzoekshandelingen door het COC

26. Een drietal maanden na het afsluiten van het dossier vernam het COC van een andere entiteit van de GPI, dat betrokkene vooralsnog stappen zette via deze andere politie-entiteit, alsmede via de functioneel beheerder van zijn eigen politiezone, om de hem betreffende verwerkingen in de ANG te laten archiveren. Naar aanleiding van dit gegeven voerde het COC een nieuwe analyse uit van de hem betreffende verwerkingen in de ANG en kon het vaststellen dat deze nog aanwezig waren, maar dat het gevraagde PV met de tenlasteleggingen inzake de onrechtmatige raadplegingen weliswaar opgesteld en gevat was in de ANG, doch niet aan hem werd gelinkt (gekoppeld). Voor alle duidelijkheid: indien geen correcte binding wordt gelegd zal een opzoeking op naam in de ANG geen resultaat geven. Men moet derhalve al het nummer van het PV kennen om het feit te kunnen terugvinden, wat bij een klassieke zoekopdracht niet het geval is. Het betekent de facto dat de betrokkene zeer moeilijk kan worden teruggevonden in de ANG. De korpschef werd door het Controleorgaan hierop dan ook gevraagd om:

- de binding tussen betrokkene en het PV te leggen in de ANG;
- een tuchtonderzoek te openen lastens betrokkene wegens de pogingen tot het laten manipuleren van zijn gegevens in de ANG;
- zijn DPO te betrekken in discussies rond archiveringen en ventilaties in de ANG.

4.2.6 Replik van de betrokken korpschef

27. De korpschef wenste niet in te gaan op de vragen van het COC tot het leggen van een binding tussen de betrokkene en het PV in de ANG, noch tot het openen van een tuchtonderzoek. Hij stelde dat hij omtrent het gerechtelijk karakter van de feiten overleg had gepleegd met de procureur des Konings en dat het zijn prerogatief was als tuchtoverheid om een tuchtonderzoek te openen en dat hij zulks niet opportuun achtte op het gevaar af van "*meedogenloosheid annex pesterijer*" ten aanzien van het betrokken personeelslid verweten te worden.

4.2.7 Replik van het COC

28. Het COC repliceerde hierop dat de korpschef als functioneel verwerkingsverantwoordelijke weinig manoeuvreerruimte heeft bij het toepassen van het wetgevend kader met de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie als finaal verwerkingsverantwoordelijken, zeker wanneer er sprake is van materiële elementen zoals logbestanden in relatie tot de vastgestelde strafbare feiten. Bovendien werd de korpschef gewezen op de verplichting tot voeding van de ANG conform de bepalingen van artikel 44/7 WPA en de strafbaarstelling bij niet naleving ervan in artikel 44/11/1 WPA, met als enige uitzondering de embargoprocedure. Het COC erkent uiteraard het prerogatief van de korpschef als tuchtoverheid, doch stelde tevens dat de onrechtmatige raadplegingen een belangrijke inbreuk zijn en

dat een gerechtvaardigd toezicht en controle op dit fenomeen niet zomaar als "*pesterijer*" kunnen ingeroepen worden als tegenargument en argument om niet wetsconform te handelen.

4.2.8 Actualisering van de ANG

29. Ingevolge de verdere onderzoeksdaden en de repliek van het COC is de betrokken korpschef nog dezelfde week overgegaan tot het actualiseren van de bindingen in de ANG tussen de betrokken persoon – politieambtenaar en het kwestieuze PV inzake de onrechtmatige raadpleging waarvan sprake.

Meer in het algemeen heeft het COC reeds verschillende keren kunnen vaststellen dat leidinggevendenden eigen, meer 'dadervriendelijke', vattingsregels- en gebruiken hanteren wanneer het om een lid van het eigen politiekorps gaat. Veelal bestaat dit dan hetzij uit het eenvoudigweg niet vatten van de feiten dan wel het PV weliswaar te vatten maar niet de correcte bindingen in de ANG leggen, zodat het door het lid GPI gepleegde misdrijf niet of zeer moeilijk te terug te vinden is in de ANG. Het COC moet derhalve niet alleen aandringen op het opstellen van een PV bij onrechtmatige consultaties door een lid GPI, maar moet ook telkens controleren of er wel correct gevat wordt in de ANG. Men kan moeilijk anders besluiten dan tot een vorm van normvervaging bij sommige leidinggevendenden van de GPI op dat vlak.

Een bijkomende probleem tenslotte zijn de processen-verbaal opgesteld door de Dienst Enquêtes P en de AIG die door de band evenmin gevat worden in de ANG, noch evident in politionele gegevensbanken. In één geval heeft inmiddels het COC er, mede op vraag van de procureur des Konings, zelf voor gezorgd dat een achtal processen-verbaal wegens onrechtmatige consultaties en waarvoor door het parket een minnelijke schikking van 250 EUR voorgesteld, aanvaard en betaald werden door de betrokken politieambtenaren, allemaal gevat werden via het bevoegde AIK van de Coördinatie – en steundirectie van de federale politie.

4.3 Casus 3 (DIO22002): uitstelgedrag bij opstellen van een PV n.a.v. aanwijzingen van onrechtmatige raadpleging van een derde persoon, in casu leden en personeelsleden van het Controleorgaan op de politionele informatie

4.3.1 Relas van de feiten

30. In het raam van zijn toezichthoudende en controlerende bevoegdheden vroeg het COC de logbestanden, inclusief de geregistreerde redenen van raadpleging, van elk van zijn leden en personeelsleden op van het afgelopen jaar 2021.

Daarbij werden opzoekingen aangetroffen zonder een duidelijke 'reden raadpleging', door twee personeelsleden van een PZ.

De korpschef die verantwoordelijk was voor de personeelsleden op moment dat de opzoeking plaatsvond, werd aangeschreven voor verder onderzoek naar de context van de verwerking.

4.3.2 Bevoegdheidsdiscussie

31. Omwille van het feit dat één van de betrokken personeelsleden (verder: personeelslid A genoemd) intussen mobiliteit had gemaakt naar de federale politie, ontstond er een discussie over de bevoegdheid om het onderzoek te voeren. Het dossier werd verstuurd van de PZ naar de federale politie, waarna het teruggestuurd werd door de federale politie naar de PZ, die het vervolgens weer terug overmaakte. Het COC kon niet anders dan vaststellen dat er geen efficiënte samenwerking was tussen de lokale politiezone en de directie van de federale politie waardoor dit dossier voorwerp werd van een 'ping-pong' spel en niet de afhandeling verkreeg die vereist was. Op het moment van redactie van onderhavig rapport is er nog steeds geen uitsluitel omtrent de juiste stand van zaken van dit dossier.

4.3.3 Gebruikte onderzoeks- en registratietechniek door de politiezone

32. Omwille van het feit dat het tweede betrokken personeelslid (verder: personeelslid B genoemd) zich niet kon herinneren waarom de opvraging werd gedaan, vroeg de betrokken politiezone of de (onrechtmatige) opvraging opnieuw kon worden uitgevoerd in de hoop zich te kunnen herinneren waarom destijds de geviseerde opzoekingen

werden uitgevoerd. De politiezone vroeg aan het COC m.a.w. om opnieuw een onrechtmatige raadpleging te kunnen uitvoeren om een eerdere vermoedelijk onrechtmatige raadpleging te pogen te reconstrueren. Het COC kon zich om evidente redenen niet vinden in deze werkwijze.

4.3.4 Kennisgeving aan de procureur des Konings

33. De procureur des Konings van het betrokken arrondissement werd geïnformeerd van de moeilijkheden die het COC aantrof bij de behandeling van dit dossier.

4.3.5 Kennisgeving afsluiten dossier door korpschef

34. De korpschef van personeelslid B meldde de afronding van het onderzoek voor personeelslid B.

4.3.6 Verdere onderzoekshandelingen door het COC

35. Bij nazicht door het COC bleek wel het feit, doch niet de binding tussen dit feit en het betrokken personeelslid in de ANG te zitten. Hieromtrent geïnterpelleerd, stelde de korpschef dat het onderzoek eigenlijk nog niet was afgerond. Verder stelde de korpschef dat er geen registratiebasis was om personeelslid B te koppelen aan een feit van onrechtmatige raadpleging in de ANG. Hieromtrent reikte het COC aan de korpschef een aantal elementaire basisbeginselen en mogelijkheden aan voor vassing in de ANG:

- middels een binding tussen persoon en feit, op basis van een registratiecriterium dat refereert aan de logbestanden, *in casu* materiele bewijzen;
- middels een binding tussen persoon en feit, op basis van een registratiecriterium dat verwijst naar een aanvraag van de gerechtelijke overheid gekoppeld aan een te nemen maatregel bijvoorbeeld van het type "verhoren"; *in casu* werd het PV immers opgesteld na overleg met en op specifieke vraag van de procureur des Konings (die voorafgaandelijk ook contact met het COC had genomen) zodat er nog weinig twijfel kon bestaan nopens het 'statuut' van de betrokken politieambtenaar als verdachte;
- middels een DOS met binding tussen feit en DOS en enkel tussen persoon en DOS zolang de betrokkenheid bij de feiten niet zou kunnen aangetoond worden.

Tevens werd er een videomeeting gehouden met het korps waarin het COC nogmaals de standpunten en mogelijkheden van vassing overliep.

4.3.7 Actualisering van de ANG voor personeelslid B

36. De ANG werd uiteindelijk geactualiseerd door de politiezone voor personeelslid B een zestal maanden na de initiële vraag van het COC.

4.4 Casus 4 (E2100002): uitstelgedrag bij het opstellen van een PV en vassing in ANG n.a.v. aanwijzingen van onrechtmatige raadpleging van zichzelf

4.4.1 Relas van de feiten

37. Het Controleorgaan op de politionele informatie (COC) ontving via zijn website een verzoek tot onrechtstreekse toegang van een lid GPI. Betrokkene wenste zijn rechten uit te oefenen. Betrokkene stelde expliciet dat hij van een vassing inzake een klacht in de ANG voor informaticafraude hem betreffende op de hoogte was via het parket en het Comité P, dat hij nooit verhoord werd en dat de klacht werd geseponneerd.

4.4.2 Onderzoekshandelingen door het COC

38. Het COC ging over tot verificatie van de ANG gevolgd door een vraag tot conformiteitscheck met het vigerende regelgevend kader aan de DPO van de betrokken functioneel verwerkingsverantwoordelijke van de klacht voor informaticafraude.

39. Omdat betrokkene tegenstrijdigheden aanvoerde in diens verzoek tot uitoefening van zijn rechten over hoe hij weet had van verwerkingen te zijner laste (via het parket en via het Comité P, evenwel zonder verhoord te zijn), ging het COC op basis van de artikelen 236 §3 en 244 §5 WGB ambtshalve over tot een opvraging en analyse van de logbestanden van de ANG container gerechtelijk. Hieruit bleek dat betrokkene zichzelf tweemaal had opgevraagd zonder aantoonbare reden van raadpleging.

4.4.3 Repliek van de betrokken DPO inzake het feit van de klacht

40. De betrokken DPO repliceerde op de vraag van het COC tot conformiteitscheck dat:

- er door het parket een klassering zonder gevolg werd genomen, met als reden: de beperkte maatschappelijke weerslag;
- hij een controle van de logbestanden van de ANG had uitgevoerd waarbij hij vaststelde dat betrokkene zichzelf tweemaal had opgevraagd;
- hij deze vaststelling had overgemaakt aan de korpschef van de betrokken persoon en daarvan de betrokken persoon tevens in kennis had gesteld;
- hij in overleg met de functioneel beheerder de intentie had om de binding tussen de betrokken persoon en het feit te schrappen.

41. De betrokken DPO maakte tevens het kwestieuze PV over aan het COC.

4.4.4 Repliek van het COC aan de betrokken DPO inzake het feit van de klacht

42. Het COC repliceerde op de intentie tot archiveren van het feit van de klacht aan de betrokken DPO dat het uiteraard toekomt aan de functioneel verwerkingsverantwoordelijke om, weliswaar binnen het vigerende wettelijk kader, de beoordeling te maken over het al dan niet wissen van de informatie. Het kwam het COC in dit dossier evenwel voor dat de recente registratie voor de feiten van informaticabedrog nog steeds toereikend, terzake dienend en niet overmatig van aard was. Zij worden immers door het Openbaar Ministerie als bewezen beschouwd, gezien het gaat om een opportuniteitssepot en niet om een technisch sepot (omdat het niet om een misdrijf zou gaan). Daar kwam nu het feit van de onrechtmatige consultatie bovenop dat hiermee rechtstreeks gelinkt was.

In de visie van het COC was er dus geen bezwaar tegen het behoud van de registratie in de ANG.

43. De functioneel verwerkingsverantwoordelijke besluit hierop de gegevens inzake de klacht voor informaticafraude niet te archiveren.

4.4.5 Afsluitende mail aan de betrokken persoon

44. Het COC brengt ter kennis van de betrokken persoon, dat de nodige verificaties werden verricht.

4.4.6 Informeren van de tuchtoverheid van de betrokken persoon

45. Gezien uit een analyse van de logbestanden bleek dat betrokkene zichzelf op verschillende data had opgevraagd, werd de korpschef van de betrokken persoon ingelicht. Naar het oordeel van het COC zou het kunnen gaan om inbreuken gedefinieerd in de artikelen 221, 1° en 2° WGB, een inbreuk op artikel 151 van het Strafwetboek en eventueel mogelijks ook een inbreuk op artikel 8 §6 of §8 van de Wet van 08/08/1983 op het RRN.

46. De korpschef van de betrokken persoon werd aangeschreven en verzocht tot opstellen van een PV inzake deze onrechtmatige raadplegingen, indien uit zijn (verder) onderzoek afdoende aanwijzingen van onrechtmatige verwerkingen zouden blijken, alsmede tot het inlichten van de bevoegde procureur des Konings.

4.4.7 Replik van de korpschef van de betrokken persoon

47. De korpschef van de betrokken persoon deelde mee dat hij overleg had gevraagd met de tuchtmagistraat van het parket inzake het opstellen van een PV.

4.4.8 Replik van het COC

48. Inzake de vraag van de betrokken korpschef aan het parket en zijn beslissing tot het al dan niet opstellen van een proces-verbaal in deze te laten afhangen van het parket wees het Controleorgaan de betrokken korpschef op de volgende wettelijke bepalingen dienaangaande:

- vooreerst zijn er de wettelijke bepalingen die betrekking hebben op de kennisgeving aan de bevoegde overheden van de misdaden, wanbedrijven en de overtredingen waarvan de politiediensten als taak hebben de sporen en bewijzen te verzamelen, zoals bepaald in art 15 van de Wet op het politieambt (WPA) en ook in art 29 van het Wetboek van strafvordering, waarin de verplichting tot berichtgeving door gestelde overheden, openbare overheden of ambtenaren aan de bevoegde procureur des Konings over misdaden en wanbedrijven middels processen-verbaal en akten is opgenomen;
- vervolgens zijn er de wettelijke bepalingen die van toepassing zijn op het verwerken van operationele, positionele informatie, zoals bepaald in de artikelen 44/1 tem 44/11/14 WPA, en de bepalingen van de titel 2 van de Gegevensbeschermingswet (WGB);
- tenslotte zijn er de controlerende en toezichthoudende opdrachten en bevoegdheden van het Controleorgaan zoals omschreven in de artikelen 236-250 WGB.

4.4.9 Vraag naar een stand van zaken door het COC

49. Aangezien de korpschef niet reageerde op de repliek van het COC informeerde het COC naar een stand van zaken.

4.4.10 Replik van de korpschef

50. De korpschef reageerde onmiddellijk en gaf de volgende argumenten:

- volgens hem ging het om een misverstand; het was nooit zijn intentie om het opstellen van een PV te laten afhangen van een beslissing van de magistraat, hij wou enkel overleggen;
- in theorie zou gesteld kunnen worden dat de wanbedrijven of inbreuken waarvan sprake ook ter kennis hadden gebracht kunnen worden aan het bevoegde parket door het COC als entiteit waartoe de betrokken persoon zich initieel had gericht. Beiden hebben immers de betrokken persoon gewezen op de inbreuk(en) die hij begaan had en waren als dusdanig de 'eerste vaststellers';
- de korpschef vond het tevens heel belangrijk om aandacht te schenken aan sensibilisering intern het korps en binnen het korpschefsoverleg van het arrondissement en het Arrondissementeel Overleg waaraan naast dezelfde korpschefs ook de procureur des Konings, Dirco en Dirjud deelnemen. Uit deze demarches bleek alvast dat er in algemene zin een onvoldoende bewustzijn aanwezig zou zijn binnen de politiekorpsen. Er werd punctueel door andere korpschefs en/of directeurs met ongeloof gereageerd dat een politieambtenaar zou gevat dienen te worden in de ANG voor dergelijke feiten. Men leek soms te denken dat de consultatie van de 'eigen data' (vaak ook wel omwille van trainingsdoeleinden of doelmatigheidstesten) niet problematisch zou zijn.

4.4.11 Replik van het COC

51. Het COC volgde de korpschef in de stelling dat een en ander berustte op een misverstand.

52. Het COC stelt in beginsel geen PV op, noch kan het COC dit vatten in de ANG omdat de mogelijkheden daartoe eenvoudigweg ontbreken. Bovendien is het COC niet de verwerkingsverantwoordelijke. Het is in beginsel immers niet de bedoeling om verwerkingen te doen in een gegevensbank waarvan men niet de verwerkingsverantwoordelijke is, maar wel de gegevensbeschermingsautoriteit. Daarnaast zijn er de evidente capaciteitsredenen die maken dat het COC

niet de capaciteit, noch de gewoonte heeft processen-verbaal op te maken. Tot slot zijn noch de leden, noch de personeelsleden van het COC officier of agent van gerechtelijke politie. Het COC kan uiteraard wel formeel een aangifte doen aan de procureur des Konings. Vandaar dat het COC telkens aan het korps zelf vraagt om PV op te stellen – behoudens de gevallen waarin er gegronde redenen zouden zijn om zulks rechtstreeks aan het parket te melden, in welk geval het COC dit ook doet (bv. betrokkenheid van de korpschef zelf).

Het is daarnaast ook van belang dat het korps zelf, en dit zo snel als enigszins mogelijk, weet welke mogelijke inbreuken een personeelslid heeft begaan.

Op het vlak van tucht is het COC enkel geïnteresseerd om te vernemen of er een tuchtprocedure wordt opgestart of niet. Of er al dan niet gesanctioneerd werd, laat staan welke tuchtsanctie, is het prerogatief van de bevoegde tuchtoverheid en redundant voor het COC.

Op het vlak van de verwerkingen in de ANG, wenst het COC enkel te weten wanneer de vatting van het PV alsmede de binding tussen dit feit en de betrokken persoon werd uitgevoerd.

Er kon meer algemeen, doorheen een aantal klachtendossier⁴⁵, vastgesteld worden dat er door de politie, in heel wat politiezones, een vattingspolitiek wordt gehanteerd die er op neer komt dat politieambtenaren die misdrijven plegen pas gevat worden in ANG nadat het gerechtelijk verleende gevolg ge(be)kend was. Het COC heeft daar steevast op gereageerd dat deze werkwijze, die verschillend is van de normale vattingsregels voor eender welke andere burger, niet aanvaardbaar is. Een aantal zones hebben ondertussen hun werkwijze aangepast gelet op de stelling van het Controleorgaan. Voorbeelden zijn de PZ Antwerpen en de PZ Regio Turnhout waar inmiddels ook politieambtenaren die een misdrijf hebben gepleegd volgens de regels van de kunst zonder verwijl worden gevat in de ANG.

4.4.12 Actualisering van de ANG

53. Korte tijd later stelde het COC ambtshalve vast dat de actualisering van de ANG werd uitgevoerd.

4.5 Casus 5 (DKL22012): moeilijkheid tot het opstellen van een PV met vatting in de ANG n.a.v. onrechtmatige consultaties van gegevens van derden door het ontbreken van een PV register en dit n.a.v. een klacht.

4.5.1 Relas van de feiten

54. Het COC ontving een klacht via het Comité P. Klager wenste via een advocatenbureau klacht neer te leggen bij het Comité P tegen een inspecteur van de federale politie en dit wegens misbruik van toegang tot het rijksregister, zoals bepaald in artikel 5 van de Wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen. Het Comité P maakte de klacht voor bevoegdheid over aan het COC.

55. De inspecteur contacteerde de poetsfirma van klager met het oog op het in dienst nemen van een poetshulp.

Een medewerkster van klager ging samen met de poetshulp ter plaatse in de woning van de inspecteur en zijn echtgenote om kennis te maken. Dit kennismakingsgesprek verliep blijkbaar zonder problemen, doch kort daarna wordt de medewerkster (werkgever dus) gecontacteerd met verzoek tot overmaking van de identiteitsgegevens van de poetshulp (werkneemster).

Vervolgens volgde een telefoongesprek tussen de inspecteur en de medewerkster waarbij de inspecteur zijn hoedanigheid kenbaar maakte en stelde de naam van de poetshulp te hebben nagetrokken en hiervan niets terug te vinden. Hij betichtte de medewerkster deel te nemen aan illegale praktijken en dreigde met de sociale inspectie.

15 minuten later ontving de firma van klager een mailbericht van de inspecteur waarin wordt aangegeven de poetshulpovereenkomst eenzijdig op te zeggen.

⁴⁵ Zie o.a. DKL220013.

4.5.2 Onderzoekshandelingen door het COC

56. Gezien het feit dat het een klacht betrof, ging het COC op basis van de artikelen 236 §3 en 244 §5 WGB ambtshalve over tot een opvraging en analyse van de logbestanden van de consultaties op de naam van de poetshulp zoals geregistreerd in het RRN. Deze logbestanden leidden niet tot een concreet resultaat.

Omwille van dit negatieve resultaat ging het COC vervolgens over tot een opvraging en analyse van de logbestanden van de verwerkingen in de ANG en RRN door de desbetreffende inspecteur op de datum waarop deze, volgens de informatie afkomstig van de klager, zouden hebben plaatsgevonden. Daaruit bleek dat hij opvragingen had gedaan op verschillende entiteiten waaronder de klager, de medewerkster en de poetshulp weliswaar met onjuiste gegevens van deze laatste, wat het negatieve resultaat van de opvraging van de logbestanden van de poetshulp verklaarde.

Uit geen enkel ander systeem bleek de aanwezigheid van meldingen, interventies, afhandelingen, concrete, niet concrete informatie of onderzoeken die een operationele rechtvaardiging van de uitgevoerde consultaties zouden hebben kunnen inhouden.

4.5.3 Voorlopig besluit van het COC

57. De entiteiten waarop werd gezocht alsmede het ontbreken van elementen die wijzen op een operationele rechtvaardiging, deden vermoeden dat het ging om een consultatie voor persoonlijke doeleinden, daar zij in relatie stonden tot de gevoerde communicatie tussen de inspecteur en de bedrijfsactiviteit van klager met betrekking tot het leveren van een poetshulp om de woning van de inspecteur te onderhouden.

Opvallend was ook dat de inspecteur niet in staat bleek te zijn om op correcte wijze de identiteit te kunnen nagaan van de betrokken poetshulp waardoor hij niet de correcte evaluatie kon maken.

De korpsoverste van de betrokken inspecteur werd aangeschreven en verzocht tot het opstellen van een PV inzake deze onrechtmatige raadplegingen indien uit zijn onderzoek afdoende aanwijzingen van onrechtmatige verwerkingen zouden blijken en tot het inlichten van de bevoegde procureur des Konings.

4.5.4 Repliek van de betrokken directeur

58. De betrokken directeur bevestigde de intentie tot opstellen van een PV en het openen van een tuchtonderzoek.

4.5.5 Vraag naar een stand van zaken door het COC

59. Na een zestal maanden en diverse vragen naar de stand van zaken was er nog steeds geen vatting van de feiten in de ANG, laat staan een binding gelegd tussen de betrokken persoon en de tenlasteleggingen en dit ondanks de aanwijzingen en beloftes van de betrokken directeur.

4.5.6 Repliek van de betrokken directeur en actualisering van de ANG

60. Er werd wel degelijk een aanvankelijk PV opgesteld. Bij ontstentenis van een eigen PV register werd hiervoor een beroep gedaan op het FEEDIS register van de FGP van hetzelfde arrondissement. Omwille van de interne gevoeligheid van het dossier werd gebruik gemaakt van de embargoprocedure⁴⁶, evenwel zonder dat de noodzakelijke wettelijke voorwaarden daartoe vervuld waren. De dossierbeheerder realiseerde zich niet dat hierdoor ook technisch een uitstel van de voeding van de ANG plaatsvond. Dit werd korte tijd later rechtgezet.

⁴⁶ Art 44/8 WPA.

4.6 Casus 6 (DO220168): consultatie van de eigen gegevens in het raam van de basisopleiding

4.6.1 Relas van de feiten

61. Het Controleorgaan op de politionele informatie (COC) ontving via zijn website een verzoek tot onrechtstreekse toegang van een lid GPI, in opleiding in een politieschool. Betrokkene wenst zijn rechten uit te oefenen. Hij stelde dat hij in het raam van de opleiding de toestemming heeft gekregen van zijn opleider om consultaties uit te voeren van zijn eigen gegevens in de ANG, waarbij hij vastgesteld heeft, dat hij 'gekend' was.

4.6.2 Onderzoekshandelingen door het COC

62. Het COC ging over tot verificatie van de ANG, gevolgd door een vraag tot conformiteitscheck met het vigerende regelgevend kader aan de DPO van de betrokken functioneel verwerkingsverantwoordelijke.

Omwille van de verklaringen van betrokkene en ter verificatie ging het COC op basis van de artikelen 236 §3 en 244 §5 WGB ambtshalve over tot een opvraging en analyse van de logbestanden van de ANG container gerechtelijk. Hieruit bleek dat betrokkene zichzelf tweemaal had opgevraagd zonder aantoonbare reden van raadpleging.

Omwille van dezelfde verklaringen ging het COC tevens over tot een bevraging van de federale politieschool DGR/DRP/ANPA⁴⁷.

Daaruit bleek dat:

- de provinciale scholen beschikken over een grote mate van autonomie ten opzicht van de federale school;
- er zowel voor de basisgegevensbank ISLP als voor de ANG een trainingsomgeving (TRG)⁴⁸ is;
- in de federale scholen uitsluitend de ANG TRG omgeving op de toestellen aanwezig is;
- het bijgevolg onlogisch lijkt dat een opleider toestemming zou geven voor het opvragen van de eigen gegevens in de OPS omgeving;
- voor een aantal toepassingen in gebruik bij de politie geen TRG equivalent bestaat: RRN, DIV⁴⁹, KBO⁵⁰, Questis⁵¹, LDC⁵²
- de leerling-politieambtenaren bij aanvang van de opleiding hun toestemming dienen te geven voor verwerking van hun gegevens in de ANG TRG omgeving;
- als reden raadpleging voorafgaand het sessienummer van de opleiding dient ingegeven te worden.

4.6.3 Actualisering van de ANG

63. De DPO van de betrokken functioneel verwerkingsverantwoordelijke meldde vervolgens dat de gegevens van betrokkene werden gearchiveerd.

Gelijkaardige casussen (E2200011 en DO220165) van de consultatie van de eigen gegevens werden vastgesteld in het kader van de voorgezette vorming en opleidingen 'FOCUS' en 'WOCODO'. Kennelijk wordt daarin stevast aan alle cursisten de toestemming verleend om bij wege van test en demo de eigen gegevens te raadplegen. Gelet op de algemene uitrol van FOCUS voor de overgrote meerderheid van de personeelsleden en WOCODO in een aanzienlijk aantal politiezones betekent dit dat potentieel tienduizenden onrechtmatige consultaties van de ANG en ISLP tot zelfs

⁴⁷ Académie Nationale de Police – Nationale Politie Academie

⁴⁸ Er zijn verschillende omgevingen te onderscheiden die door DRI worden gebruikt:

DEV: ontwikkelomgeving;

TST: testomgeving (geen training);

ACC: acceptatieomgeving, oftewel het accepteren van ontwikkelde en geteste applicaties;

OPS (of PRD): operationele omgeving (of productieomgeving);

TRG: trainingsomgeving (training).

⁴⁹ Dienst voor Inschrijving Voertuigen

⁵⁰ Kruispunt Bank voor Ondernemingen

⁵¹ Toepassing voor beperkte parametrische bevragingen van de ANG op basis van een technische kopie

⁵² Licence Driver Controle: controle toepassing die moet toelaten om na te gaan of er een vigerend rijverbod is voor de bestuurder van een voertuig.

van het RRN en DIV via FOCUS aan de gang zijn binnen de GPI. Dit betekent bv. dat de betrokken leden van de GPI, naast de gegevens geregistreerd in RRN en/of DIV ook potentieel kennis kunnen en zullen krijgen van eventuele lastens hen lopende vooronderzoeken in strafzaken of opgestelde processen-verbaal. Deze praktijk is uiteraard onaanvaardbaar.

4.7 Casus 7 (DO220263): zelf opstellen van een PV waarbij ze betrokken partij zijn met inbegrip van consultatie van de eigen gegevens.

4.7.1 Relas van de feiten

64. Het Controleorgaan op de politionele informatie (COC) ontving via zijn website een verzoek tot onrechtstreekse toegang van een lid GPI. Betrokkene stelde de hypothetische vraag welke stappen men dient te ondernemen om geschrapt te worden uit de ANG indien men gekend zou zijn.

4.7.2 Onderzoekshandelingen door het COC

65. Gegeven de 'verdachte' uitleg door de betrokkene, ging het COC op basis van de artikelen 236 §3 en 244 §5 WGB ambtshalve over tot een opvraging en analyse van de logbestanden van de ANG containers gerechtelijk, bestuurlijk en verkeer, alsmede van het RRN, met inbegrip van de geregistreerde redenen van raadpleging. Uit een analyse van deze logbestanden bleek dat betrokkene zichzelf had opgevraagd.

4.7.3 Voorlopig besluit van het COC

66. Naar het oordeel van het COC zou het kunnen gaan om inbreuken gedefinieerd in de artikelen 221, 1° en 2° WGB, een inbreuk op artikel 151 van het Strafwetboek en eventueel mogelijk ook een inbreuk op artikel 8 §6 of §8 van de Wet van 08/08/1983 op het RRN.

De korpschef van de betrokken persoon werd aangeschreven en verzocht tot opstellen van een PV inzake deze onrechtmatige raadplegingen indien uit zijn onderzoek afdoende aanwijzingen van onrechtmatige verwerkingen zouden blijken en tot het inlichten van de bevoegde procureur des Konings.

4.7.4 Repliek van de betrokken korpschef

67. Uit het onderzoek van de betrokken korpschef bleek dat betrokkene een PV had opgesteld voor feiten waarin hij zelf betrokken was als slachtoffer. Daarbij werd gebruik gemaakt van de functie 'validatie RRN'.

4.7.5 Besluit van het COC

68. Het opmaken van een PV waarin men zelf slachtoffer is, lijkt naar het oordeel van het COC in tegenspraak te zijn met punt 23 van de deontologische code. *"Onverminderd de verplichting om onmiddellijk de dringende maatregelen te treffen die nodig zijn om de veiligheid en het goede verloop van de latere handelingen te waarborgen, handelen de personeelsleden die persoonlijk betrokken zijn bij een zaak waarbij hun onpartijdigheid ter discussie kan worden gesteld, deze zaak niet zelf af. Zij doen, desgevallend via hun chef, een beroep op andere collega's om de ambtsplichten uit te voeren of voort te zetten".*

Een proces-verbaal opmaken als slachtoffer zou een drogreden (kunnen) zijn om dergelijke opvragingen of consultaties in politionele gegevensbanken of gegevensbanken die wettelijk ter beschikking staan van de politiediensten te rechtvaardigen, wat te allen tijde dient vermeden te worden.

4.8 Casus 8 (DO190348 & E220005): een doelbewuste politiek om strafrechtelijke inbreuken begaan door leden van het eigen korps niet in de ANG te vatten

4.8.1. Relas van de feiten

Door een inspecteur van een grootstedelijk korps wordt een verzoek onrechtstreekse toegang gedaan. Hij deelt daarbij mee dat hij en drie collega's het slachtoffer zouden geweest zijn van ongewapende weerspanning. Een PV werd opgemaakt met de 4 politieambtenaren als slachtoffer. De verzoekende inspecteur verduidelijkt dat hij zichzelf en de collega's heeft opgevraagd in de ANG en het RRN, zoals voorgeschreven zou zijn door een interne richtlijn. Op de vraag van het COC om die richtlijn over te maken komt geen reactie meer.

4.8.2. Onderzoekshandelingen door het COC

De DPO van de politiezone deelde aan het COC, op zijn vraag, mee dat een dergelijke richtlijn niet bestaat. Gezien de uitgevoerde opvragingen door de betrokken inspecteurs deed het COC een verder loggingonderzoek in het RRN en de belangrijkste politionele databanken (waaronder de ANG). Daaruit bleken een aantal verdachte opvragingen, ook los en onafhankelijk van het geval van weerspanning zelf. In het PV van weerspanning zelf werd melding gemaakt van nazicht van de verdachte (niet politieambtenaar dus) in de politionele gegevensbanken, wat een gerechtvaardigde opzoeking is. Er werd ook melding gemaakt van nazicht van de slachtoffers, in casu de betrokken inspecteurs. Het is, op zijn zachtst gezegd, bijzonder opmerkelijk dat politie-inspecteurs een PV opstellen met zichzelf als slachtoffer, laat staan, daarvan dan ge(mis)bruik maken om zichzelf of collega's te bevragen in de politionele databanken.

Gezien de sterke aanwijzingen van onrechtmatige raadplegingen werd het dossier overgemaakt aan de korpschef van de betrokken PZ voor verder onderzoek op 24.08.2022 met verzoek tot feedback tegen 01.11.2022. Na een herinnering door het COC op 07.11.2022 en op 25.11.2022 ontvangt het COC op 01.12.2022 de volgende antwoorden van de Dienst Intern Toezicht (DIT):

- er is geen uitgeschreven procedure voor raadplegingen databanken waarbij politieambtenaren betrokken partij zijn als (beweerdelijk) slachtoffer;
- sommige hoofdinspecteurs geven de opdracht om de betrokken collega's te bevragen;
- er wordt door de korpsleiding intern gecommuniceerd dat dergelijke opzoekingen "niet aan de orde zijn";
- na contact met het parket werd beslist geen PV op te stellen in de zaak van de weerspanning gezien de collega's de opdracht hadden gekregen van een officier van gerechtelijke politie (de betrokken HINP dus);
- wel werd er een 'werknota' opgesteld om ieder van hen te duiden dat dergelijke opzoekingen niet kunnen (ook degenen waarvoor kennelijk geen enkele rechtvaardiging bestond)

4.8.3. Voorlopig besluit van het COC

Hierop kwam het COC tot het voorlopig besluit dat:

- het moest vaststellen dat er geen uitgeschreven procedure bestond voor dergelijke raadplegingen;
- het opstellen van een PV waarin men zelf als politieambtenaar beweert slachtoffer te zijn op gespannen voet staat met de voorschriften van art. 127 Wet Geïntegreerde Politie van 07.12.1998 en de art. 22 en 23 van de Deontologische Code;
- dat in die gevallen (zelf opstellen van PV als slachtoffer) het zichzelf consulteren zeer problematisch is;
- het opstellen van een richtlijn of dienstorder ter zake aan de orde is;
- het opstellen van enkel een werknota voor degene die duidelijk onrechtmatige consultaties heeft gedaan niet kan aanvaard worden, maar dat voor die gevallen een PV moet worden opgesteld met behoorlijke vassing in de ANG.

4.8.4. Replik van de betrokken korpschef

De korpschef antwoordde hierop dat alles opnieuw zou worden bekeken. Na een herinnering van het COC op 09.02.2023 kwam diezelfde dag het antwoord dat een aantal raadplegingen terecht bleken te zijn en er in één geval dat niet het geval bleek te zijn waarvoor een PV (XX.34.LA.xxxxxx/2022) werd opgesteld. Het parket zette dit zonder gevolg op strafrechtelijk gebied met voorrang voor de tuchtrechtelijke afhandeling (een opportuniteitssepot m.a.w.). Tuchtrechtelijk handelde de korpschef dit misdrijf af met een 'werknota'. Na controle op 27.02.2023 door het COC bleek het PV evenwel niet te zijn gevat in de ANG. Op 07.04.2023 stuurt het COC een herinnering om de PZ aan te manen de nodige vattingen in de ANG te doen.

Op diezelfde dag laat de DIT aan het COC evenwel weten dat er als gevolg van afspraken met het parket uit 2015, politieambtenaren van de betrokken PZ niet onderworpen worden aan de "MFO 3 geplogenheden" (t.t.z. de behoorlijke vassing te doen in de ANG). Om dit te staven werd enkele mailberichten tussen de DIT en de procureur des Konings voorgelegd. Daarin werd de procureur in 2015 de volgende vraag voorgelegd: *"In het kader van de MFO3 - geplogenheden dienen verdachten onderworpen te worden aan vingerafdrukken, foto's, individuele beschrijving en vassing in ANG. Zowel door het Comité P, AIG als DIT ... wordt dit niet toegepast voor politiemensen die als verdachte voorkomen in een onderzoek. Dit om de begrijpelijke reden dat politiemensen o.a. vatbaar zijn voor allerlei klachten van burgers tijdens hun tussenkomsten en zo te vermijden dat men als politieman/vrouw veelvuldig voorkomt in de ANG. Naar ik meen te weten werd dergelijk item vroeger al eens besproken met u en ging u akkoord dat wij als controledienst de MFO3 - geplogenheden (vingerafdrukken, foto, individuele beschrijving en vassing in ANG) niet uitvoeren voor politiemensen die voorkomen als verdachte in een onderzoek. Deze werkwijze werd mij tevens bevestigd door een ervaren ex- DIT onderzoeker. Om alle misverstanden te vermijden, geldt deze werkwijze nog altijd en kan u dit bevestigen?".* De procureur repliceerde daarop dat dit nog steeds geldt maar de kwestie toch zou voorleggen aan zijn directiecomité. Of dat laatste ooit is gebeurd en of het parket dus een echt definitief standpunt had is het COC niet duidelijk.

Hierop werd door het COC helder gerepliceerd dat:

- a) Het parket **niet** de verwerkingsverantwoordelijke is, noch van de ANG, noch van de basisgegevensbanken en geen enkele juridische zeggenschap heeft over de vattingen in de ANG, behoudens het geval van de specifieke embargoprocedure zoals voorzien in de WPA.
- b) De toezegging van de toenmalige procureur des Konings bovendien **kennelijk** onwettig en strijdig is met de voorschriften van de WPA en de dwingende ministeriële richtlijn MFO 3, die voorziet in een verplichte en ambtshalve vassing in de ANG en geen voorkeursbehandelingen voorziet voor leden GPI, laat staan het eigen korps.
- c) Het juridisch karakter van de "toezegging" van het parket onduidelijk is vermits het geen vordering is, en ook geen bevel kan zijn vermits een parket geen bevelsbevoegdheid heeft en het parket de wettelijke regels, waaraan de politie als functioneel verwerkingsverantwoordelijk is onderworpen, niet kan opzij schuiven.
- d) Het COC geen kennis heeft van dergelijke "visie" bij andere parketten en zo nodig, de procureur-generaal en/of het college van procureurs-generaal één en ander zou voorleggen om een standpunt te solliciteren.
- e) Het, ondergeschikt, in deze casus niet ging over een "klacht" (van burgers tegen politieambtenaren) en de motivering voor de toepassing van deze lokale contra-legem "geploogenheid", die bestaat uit bijzondere afwijkende dadervriendelijke onregelmatige vattingsregels ten voordele van de eigen politieambtenaren voor de ANG te creëren en toe te passen, sowieso niet aan de orde is.
- f) Dat, ondergeschikt deze praktijk beleidsmatig en operationeel als pervers gevolg heeft dat voormelde politieambtenaren duidelijk een voorkeursbehandeling mogen genieten bij het kandideren binnen (mobiliteit, promotie, ...) of buiten de GPI voor andere functies of beroepen vermits dit soort van laakbaar gedrag doelbewust niet wordt gevat in de ANG.

Tegelijk werd aan de huidige procureur des Konings door het COC gevraagd of er een dergelijke regeling voorzien is binnen het arrondissement en of daarvan een richtlijn of instructie bestaat en wat daarvoor, in bevestigend geval, de mogelijke rechtsgrond zou kunnen zijn. Deze laatste antwoordde het COC op 12.04.2023 dat het parket volledig op de lijn van het COC zit: *"Minstens op vandaag en eigenlijk sinds de inwerkingtreding van de xxx (omzendbrief parket m.b.t. controles vattingen ANG) dient er steeds een proces-verbaal opgesteld te worden. Er is geen marge of opportuniteitsbeoordeling voorzien. Ik kan alleen maar met jullie vaststellen dat men dit in de politiezone X niet volgt, wat onaanvaardbaar is".*

De korpschef bevestigde hierna dat de nodige vattingen zouden gebeuren en ook de werkwijze van de politiezone zou worden aangepast (versta, opnieuw conform gemaakt worden). Na controle van de vassing sloot het COC dit dossier van aangifte aan de korpschef af op 18.04.2023 t.t.z. een kleine acht maanden na de aangifte van 24.08.2022.

4.8.5. Besluit van het COC

Deze casus van een jaren durende systemische onregelmatige vattingspraktijk in de ANG waarbij politieambtenaren (enkel van het eigen korps?) niet gevat werden in de ANG is evident niet aanvaardbaar en zonder meer choquerend.

Dat het korps bovendien een parket 'voor zijn kar' spant (dat de wettelijke en reglementaire voorschriften rond politionele vattingen effectief niet altijd goed onder de knie heeft) geeft te denken en dan nog zonder dat daar een ernstig geschreven stuk rond bestaat (parketrichtlijn, politiedienstorder, ...) maar enkel punctuele mailberichten. De reactie van de korpschef – die één en ander als "uitvergroot" beoordeelde en de foutieve werkwijze als "miniem" - was ook van die aard dat de ernst van de jarenlange onwettige praktijk kennelijk maar moeilijk doordringt. Gekoppeld aan de veel te lange behandelingstermijn voor een in wezen zeer eenvoudig dossier, waarbij het COC herhaaldelijk herinneringen moet sturen, geef aan dat er nog een lange weg te gaan is. De politie is door de band streng voor de burger, maar vaak mild voor het eigen functioneren. Het komt vooral ook aan de politieoverheden van zowel bestuurlijke als gerechtelijke politie toe hier de hand aan te houden.

5. ONDERZOEKSBEVINDINGEN

5.1. Verschil in tijdsduur tussen de onderzoeksdaden van het COC en het gegeven gevolg door GPI.

69. Het COC heeft een vlotte en snelle toegang tot de logbestanden die middels de centrale logging⁵³ door DRI⁵⁴ worden verwerkt. Het COC heeft tevens, door de band, een vlotte toegang tot de informatie met betrekking tot de gegeven gevolgen via de parketten. Vaak gaat het om antwoordtermijnen van 24 tot 48 uur. Deze leveren vaak de materiële bewijzen, dan wel sterke aanwijzingen, van onregelmatigheden en tevens vaak de elementen die nodig zijn om bepaalde hypothesen te kunnen uitsluiten. Dit staat in schril contrast met de uiteindelijke verwerkingen in de ANG door de GPI, die vaak maanden op zich laten wachten en waarvoor het COC niet zelden zelfs een actieve opvolging dient te voeren teneinde uiteindelijk het wettelijk kader toegepast te zien.

5.2. Opstellen van een PV

70. Het COC stelt in beginsel geen processen-verbaal op, noch kan het COC processen-verbaal vatten in de ANG omdat de mogelijkheden daartoe (ook technisch) eenvoudigweg ontbreken. Bovendien is het moeilijk verdedigbaar om verwerkingen te doen in gegevensbanken waarvan en waarop men de gegevensbeschermingsautoriteit is. Vandaar dat het COC telkens aan het korps of directie van de federale politie zelf vraagt om een proces-verbaal op te stellen wanneer er afdoende aanwijzingen zijn van een misdrijf (*in casu* onrechtmatige gegevensverwerkingen), behoudens de gevallen waarin er gegronde redenen zouden zijn om zulks rechtstreeks aan het parket te melden in welk geval het COC dit ook zal doen in de vorm van een aangifte aan het bevoegde openbaar ministerie.

71. Ook een lid van de GPI kan geen PV opstellen voor feiten waarbij zijn onpartijdigheid in het gedrang zou kunnen komen inzonderheid wanneer hij zelf het slachtoffer is of beweerd te zijn.

5.3. Cultuur van 'vanzelfsprekendheid' bij consulteren van persoonsgegevens

72. Cijfers van de tuchtraad van de GPI tonen aan dat een onrechtmatige raadpleging het meest frequent gepleegde tuchtmisdrijf is. Logbestanden zijn bijgevolg van belang met het oog op zowel proactieve als reactieve controle en zowel op intern als op extern niveau. Het belang wordt ook aangetoond door de recente beslissing van het directiecomité van de federale politie om de reden van raadpleging ICT-matig verplicht te maken⁵⁵ en nog eens herhaald in de permanente

⁵³ Deze toepassing omvat de logbestanden van het gebruik door leden van de GPI van de toepassingen RRN (Rijksregister), DIV (Dienst Inschrijving Voertuigen), ANG (alle containers gerechtelijk, bestuurlijk, verkeer en controle). De logbestanden van de toepassingen SIS en Interpol zijn beschikbaar, maar niet exploiteerbaar. Het COC heeft hieromtrent een vraag gericht aan de directie DRI DMN19005/4.8.4.

⁵⁴ Directie van de Informatie en de ICT.

⁵⁵ Directiecomité van 21 september 2020, punt 3, uitgiftenummer CG/2020/4855.

nota van het coördinatiecomité van de GPI n° CG-2021/4833_N van 8 september 2021⁵⁶. Ondanks deze inspanningen blijkt dat het binnen de cultuur van de GPI nog steeds een 'vanzelfsprekendheid' is om gegevens voor persoonlijke doeleinden te kunnen consulteren, ook wanneer het gaat om het testen van de goede werking van een applicatie.

5.4. Cultuur van 'vergevingsgezindheid' bij inbreuken van leden GPI

73. Conform de basisbeginselen van de politionele gegevensverwerkingen zoals bepaald in de artikelen 28 WGB en de artikelen 44/1 e.v. WPA kan de GPI persoonsgegevens verwerken die toereikend, terzake dienend en niet overmatig van aard zijn. De verantwoordelijkheid van de functioneel verwerkingsverantwoordelijke bestaat erin deze beginselen nauwgezet en consequent toe te passen. De rechten van een politieambtenaar als verdachte van strafbare feiten en dus als voorwerp van dergelijke processen-verbaal verschillen in deze niet van die van een 'gewone' burger. In een aantal gevallen meent de betrokken functioneel verwerkingsverantwoordelijke GPI evenwel als zou een 'goed gesprek' een 'vaderlijke vermaning' met betrokkene of, om toch een schriftelijk spoor te hebben, het opstellen van een 'werknota' of functioneringsnota over de feiten volstaan. Nochtans gaat het om strafbare feiten en sanctioneert artikel 44/11/1 WPA het wetens en willens achterhouden van informatie uit of nalaten van voeden van de ANG. Van zodra er aanwijzingen van onrechtmatige verwerkingen (waaronder consultaties) van politionele gegevensbanken of gegevensbanken die wettelijk ter beschikking staan van de politiediensten voorhanden zijn, moet er een proces-verbaal ter attentie van het bevoegde openbaar ministerie worden opgesteld en, behoudens specifieke uitzondering (zoals de embargoprocedure), de noodzakelijke vattingen en bindingen in de ANG gelegd worden.

5.5. Toegankelijkheid van PV registers voor bepaalde diensten van de GPI

74. Bepaalde diensten, inzonderheid van de federale politie, blijken niet over een eigen PV register te beschikken, waardoor zij afhankelijk van andere diensten van de federale politie voor het opstellen, vatten en versturen van een PV.

5.6. Gevoeligheid van gegevens – oneigenlijk gebruik embargo

75. Het spreekt voor zich dat het verwerken van gegevens over strafbare feiten gepleegd door politieambtenaren, inzonderheid op het vlak van de gegevensverwerking van delicate aard zijn. Het COC begrijpt dan ook dat deze op het niveau van de basisgegevensbank dan wel op het niveau van de ANG voor de duurtijd van het politionele onderzoek desgevallend met de nodige discretie dienen behandeld te worden. Evenwel kan het gebruik van het embargo buiten het daartoe voorziene wettelijk kader als techniek om deze gegevens af te schermen dan wel niet te vatten in de ANG evident niet aanvaard worden.

5.7. Gebruik van eigen gegevens voor didactische doeleinden of technische controle van de goede werking van een applicatie

76. In bepaalde gevallen wordt ingeroepen dat de eigen gegevens werden geraadpleegd voor didactische doeleinden of om de goede technische werking van een applicatie te kunnen nagaan.

5.8. Tegelijk slachtoffer van bepaalde strafbare feiten zijn of beweren te zijn en opsteller van het desbetreffende PV zijn gaat in beginsel niet samen

77. Het COC heeft nu al enkele malen kunnen vaststellen dat men een consultatie van eigen registraties in de politionele gegevensbanken of gegevensbanken die wettelijk ter beschikking staan van de politiediensten verantwoordt doordat men opsteller is van een proces-verbaal, waarin men zichzelf tegelijk als slachtoffer heeft geregistreerd. Deze praktijk dient dringend een halt te worden toegevoerd. Gevallen van slagen en verwondingen, smaad, weerspanning, enz. ... zijn de type voorbeelden waarbij een politieambtenaar kan verklaren slachtoffer te zijn geweest. In dergelijke gevallen is het niet verantwoord het desbetreffende proces-verbaal door datzelfde personeelslid/slachtoffer te laten opstellen. Het kan een drogreden zijn om blijvend de eigen registraties te raadplegen of die van (bevriende) collega's. Het komt aan de politiehierarchie toe hier veel nauwlettender oog voor te hebben.

6. AANBEVELINGEN

OM DEZE REDENEN,

⁵⁶ Permanente nota "Richtlijn betreffende de motivering van de raadplegingen van de politionele gegevensbanken en de gegevensbanken waartoe de politiediensten toegang hebben in het raam van de uitvoering van de opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie", 5 blz.

het Controleorgaan;

brengt de volgende aanbevelingen uit,

Ten aanzien van de Minister van Binnenlandse Zaken en Justitie als verwerkingsverantwoordelijke en voogdijministers, alsmede aan bevoegde gerechtelijke overheden en de operationele beleidsverantwoordelijken van de GPI,

Aanbeveling 1

Het COC beveelt de Ministers die de verwerkingsverantwoordelijke en tevens voogdijministers zijn van de politie, alsmede de beleidsverantwoordelijken van de GPI aan, de bestaande regelgeving inzake de onrechtmatige raadplegingen nader toe te lichten en te contextualiseren op basis van de onderzoeksbevindingen van dit rapport.

Aanbeveling 2

Het COC beveelt de Ministers die de verwerkingsverantwoordelijke en tevens voogdijministers zijn van de politie, alsmede de beleidsverantwoordelijken van de GPI aan, de nodige trainingstoepassingen te ontwikkelen om het verwerken van de eigen gegevens voor didactische doeleinden in operationele omgevingen uit te sluiten.

Aanbeveling 3

Het COC beveelt de Ministers die de verwerkingsverantwoordelijke en tevens voogdijministers zijn van de politie, alsmede de beleidsverantwoordelijken van de GPI aan, een strikte reglementering te voorzien voor het gebruik van persoonsgegevens bij het nazien van de technisch goede werking van een applicatie, en dit minstens te laten documenteren via een correcte reden van raadpleging aan de hand van een uniek ticketnummer dat daartoe voorafgaand werd aangemaakt in het ticketing systeem van de GPI.

Aanbeveling 4

Het COC beveelt de Ministers die de verwerkingsverantwoordelijke en tevens voogdijministers zijn van de politie, alsmede de beleidsverantwoordelijken van de GPI aan de nodige initiatieven te nemen teneinde de bestaande gangbare praktijk, waarbij de opsteller van en proces-verbaal tegelijk het statuut van procespartij of betrokken partij heeft, meestal in de hoedanigheid van slachtoffer, in de toekomst formeel onmogelijk te maken

verzoekt de Minister van Binnenlandse Zaken en Justitie als verwerkingsverantwoordelijke en voogdijministers, alsmede de bevoegde gerechtelijke overheden en de operationele beleidsverantwoordelijken van de GPI een stand van zaken van deze aanbevelingen binnen de 12 maanden na ontvangst van dit rapport.

Aldus beslist door het Controleorgaan op de Politie Informatie op 2 mei 2023

Afschrift aan:

De Minister van Justitie
De Minister van Binnenlandse Zaken
De Voorzitter van het College van procureurs-generaal
De commissaris-generaal van de federale politie
De Voorzitter van de Vaste Commissie van de Lokale Politie

Voor het Controleorgaan,

Ronny SAELENS
Lid-raadsheer a.i.

Koen GORISSEN
Lid-raadsheer

Frank SCHUERMANS
Voorzitter a.i.

CONTOLEORGAAN OP DE POLITIONELE INFORMATIE
ORGANE DE CONTROLE DE L'INFORMATION POLICIERE

